

Dokumentets innehåll

DEL I UTVECKLINGEN AV BEFOLKNINGENS VÄLFÄRD UNDER FULLMÄKTIGEPERIODEN 2022-2023

- 1 Velfärd som anges genom indikatorer och andra uppgifter
- 2 Utvärdering av prioriteringar, mål och åtgärder
- 3 Slutsatser och åtgärdsförslag

DEL II VÄLFÄRDSPLAN FÖR FULLMÄKTIGEPERIODEN 2023

- 4 Prioriteringar och riktlinjer i kommunstrategin
- 5 Särskilda program och planer för främjande av välfärden
- 6 Velfärdsplan

DEL III BEHANDLING I FULLMÄKTIGE

- 7 De som utarbetar planen
- 8 Godkännande av planen

DEL 1 UTVECKLINGEN AV BEFOLKNINGENS VÄLFÄRD UNDER FULLMÄKTIGEPERIODEN 2022-2023

Välfärd är ett begrepp som används för att beskriva en samhällelig situation där medborgarna har tillgång till goda levnadsvillkor och en grundläggande standard av livskvalitet. Det innebär att samhället strävar efter att främja människors välbefinnande genom att tillhandahålla olika former av stöd och tjänster.

Vårt välfärdssystem inkluderar aspekter som sociala förmåner, sjukvård, utbildning, bostadsstöd och arbetslöshetsförsäkring. Målet är att skapa en jämnare fördelning av resurser och möjligheter så att alla medborgare har möjlighet att leva ett anständigt liv.

Välfärd handlar också om att främja social rättvisa och jämlikhet genom att minska klyftor och ge stöd till de som behöver det mest. Det är ett grundläggande koncept inom samhällsplanering och offentlig politik och strävar efter att skapa en balans mellan individens behov och samhällets krav.

Lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021, §6) förpliktar kommunen att följa kommuninvånarnas levnadsvillkoren, hälsa och välfärd och de faktorer som påverkar dessa i varje område och inom varje befolkningsgrupp. Fullmäktige i kommunen ska årligen lämna en rapport om kommuninvånarnas hälsa och välfärd, de faktorer som påverkar dessa och de åtgärder som har vidtagits. Dessutom ska det i kommunen en gång per fullmäktigeperiod utarbetas en välfärdsberättelse och välfärdsplan för fullmäktige om de frågor som nämnts ovan. Kommunen ska lämna välfärdsberättelsen och välfärdsplanen till välfärdsområdet och offentliggöra den i det allmänna datanätet.

Välfärdsberättelsen skall utgöra ett verktyg för kommunledningen. Den utgör ett underlag för strategiarbete och planering av verksamhet och ekonomi och det politiska beslutsfattandet. Välfärdsberättelsen innehåller en översikt över kommuninvånarnas välfärd och de faktorer som påverkar denna, en plan för befrämjande av välfärden och en bedömning av åtgärderna som vidtas.

Kommunerna ska i sin strategiska planering ställa upp mål för främjandet av hälsa och välfärd som baserar sig på lokala förhållanden och behov, fastställa de åtgärder som stöder målen och som grund för dem använda kommunspecifika indikatorer för välfärd och hälsa.

De kommunala verksamheterna ska samarbeta med varandra för att främja hälsa och välfärd. Dessutom ska kommunen samarbeta med andra offentliga myndigheter, privata företag och allmännyttiga samfund som är verksamma i kommunen. Ett fungerande samarbete med Österbottens välfärdsområde i gränssnittsfrågor gällande främja av hälsa och välfärd är kritiskt för att Larsmo kommun ska kunna uppfylla sina uppgifter inom det förebyggande arbetet.

Kommunens uppgifter inom främjande av hälsa och välfärd:

- Kommunen bär det primära ansvaret för främjandet av hälsa och välfärd till den del denna uppgift är knuten till andra uppgifter som enligt lag ska skötas av kommunen.
- Kommunen ska i sin strategiska planering sätta upp mål för främjandet av hälsa och välfärd och fastställa åtgärder som stöder målen.
- Kommunen ska i sitt beslutsfattande beakta de uppskattade konsekvenserna av sina beslut för människors hälsa och välfärd enligt befolkningsgrupp.
- De kommunala verksamhetsområdena ska samarbeta med varandra för att främja hälsa och välfärd.
- Kommunen ska utse ett organ som ska ansvara för främjandet av hälsa och välfärd.
- Kommunen ska följa kommuninvånarnas levnadsvillkoren, hälsa och välfärd och de faktorer som påverkar dessa i varje område och inom varje befolkningsgrupp.
- Fullmäktige i kommunen ska årligen lämna en rapport om kommuninvånarnas hälsa och välfärd, de faktorer som påverkar dessa och de åtgärder som har vidtagits.
- Dessutom ska det i kommunen en gång per fullmäktigeperiod utarbetas en välfärdsberättelse och välfärdsplan för fullmäktige om de frågor som nämnts ovan. Kommunen ska lämna välfärdsberättelsen och välfärdsplanen till välfärdsområdet och offentliggöra den i det allmänna datanätet.
- I främjandet av hälsa och välfärd ska kommunen samarbeta med välfärdsområdet och bistå det med sin sakkunskap.
- Dessutom ska kommunen i främjandet av hälsa och välfärd samarbeta med andra offentliga aktörer, privata företag

och allmännyttiga samfund som i kommunen utför hälso- och välfärdsfrämjande arbete.

Under 2022 har ledarna för främjande av hälsa och välfärd i kommunerna och i välfärdsområdet sammankommit i ett nytt regionalt nätverk. Även tredje sektorn ingår i nätverket. För rusmedelsförebyggande arbete och främjande av mental hälsa har ett dylikt nätverk bildats. En regional samarbetsgrupp för elevhälsa, med representanter från välfärdsområdet och bildningssektorn, har också startats.

En omfattande välfärdsberättelse för perioden 2021-2025 godkändes i kommunfullmäktige 2022. Här görs en uppdatering för 2023.

1 Välfärd som anges genom indikatorer och andra uppgifter

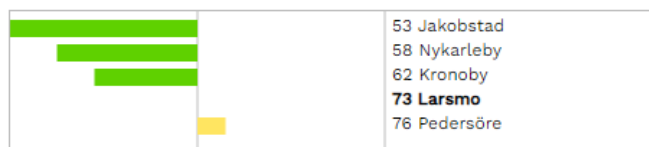
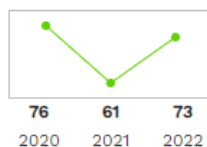
Nedan lyfts olika basindikatorer och kompletterande indikatorer upp som ett mått på välfärd.

Så här ska grafiken tolkas:

I vänstra kanten finns indikatorn. Statistiken i cirkeln visar förändring från förra statistikåret till senaste (här 2021-2022). Förändringen kan visas med röd färg eller grön färg beroende på vad som är önskvärd utveckling. Ju tjockare ring av färg runt cirkeln, desto större är förändringen. Ingen färg betyder att förändringen är liten.

Längst till höger ser vi Larsmo kommun i förhållande till andra kommuner. Som jämförelseorganisation har vi också valt Österbottens välfärdsområde. Färgerna i staplarna indikerar hur Larsmos resultat är i förhållande till jämförelsekommunerna. I exemplet är vårt resultat mycket bättre än Jakobstads, men en aning sämre än Pedersöres.

Medeltal av resultatindikatorerna (HYTE-koefficient) (T) (HYTE-K)

EKONOMI OCH LIVSKRAFT

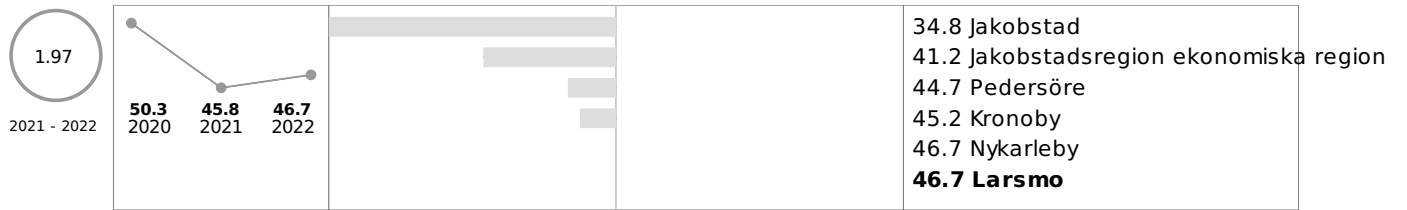
Ekomin

Inkomster

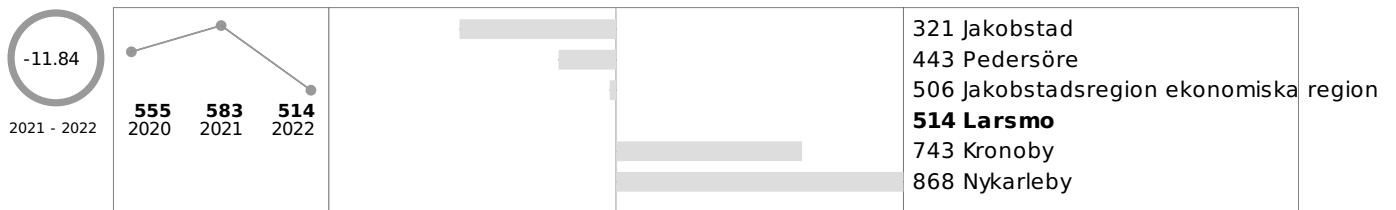
Statsandelar totalt, euro / invånare

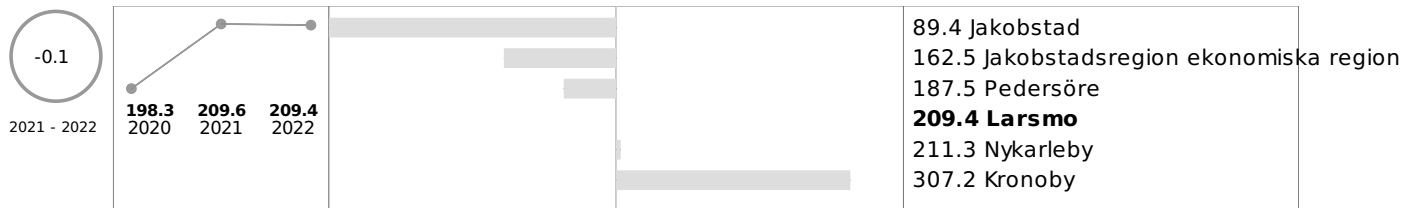
Statsandelar, % av nettokostnaderna

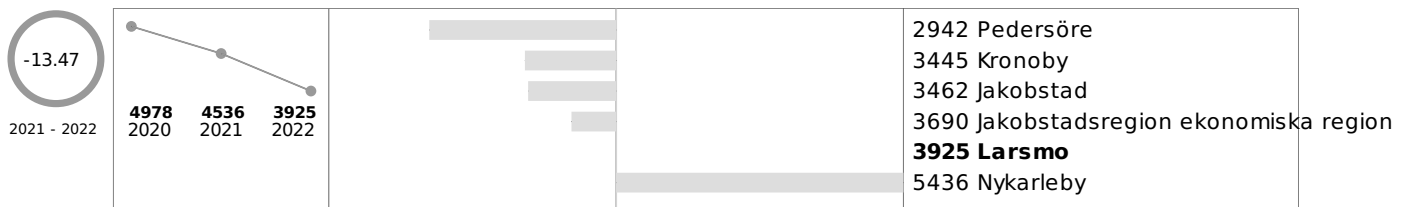
Årsbidrag, euro / invånare

Årsbidrag, % av avskrivningar

Lånebestånd, euro/invånare

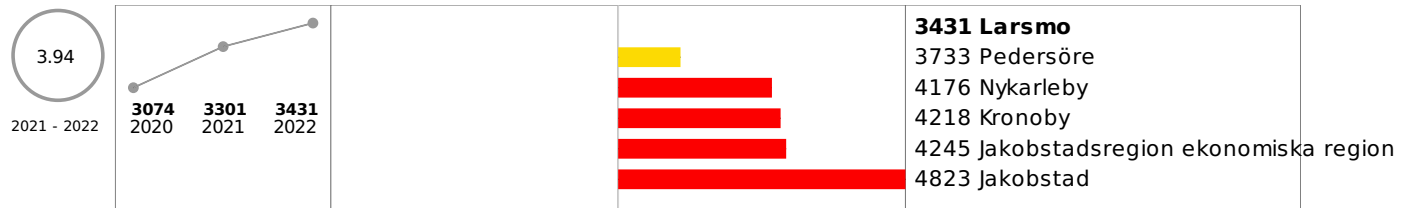
Bolagiseringen av vattenbolaget förklarar minskningen.

Relativ skuldsättning, %

Den relativa skuldsättningen beskriver hur stor del av kommunens driftsinkomster som behövs för återbetalning av det främmande kapitalet. Här ser vi en minskning på grund av bolagiseringen av vattenbolaget.

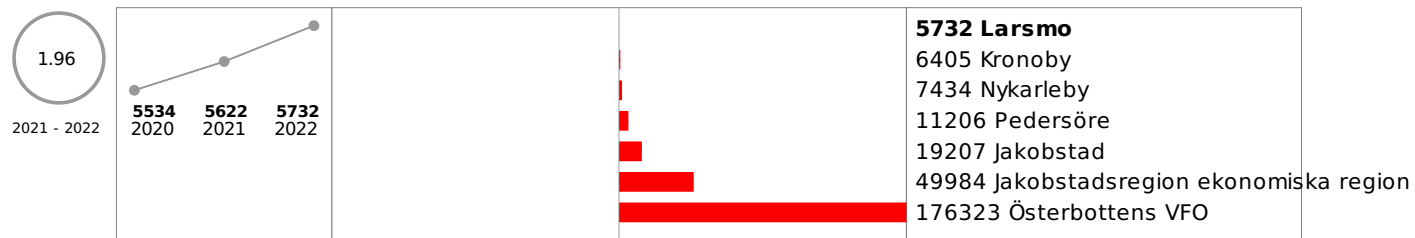
Skatteinkomster, euro/invånare

Livskraft

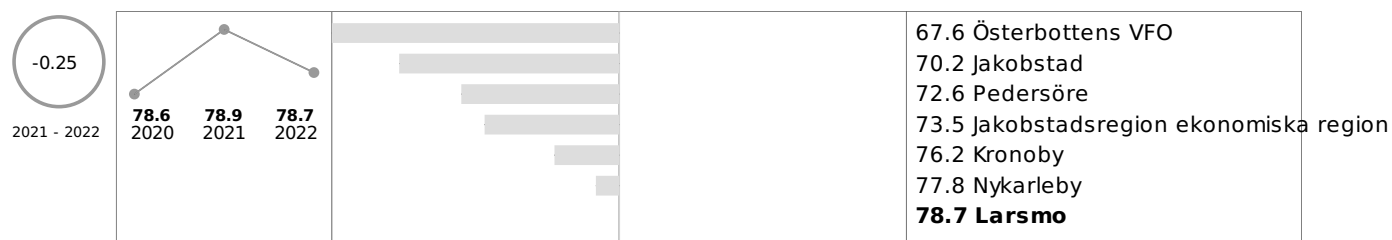
Befolkning

Befolkning 31.12

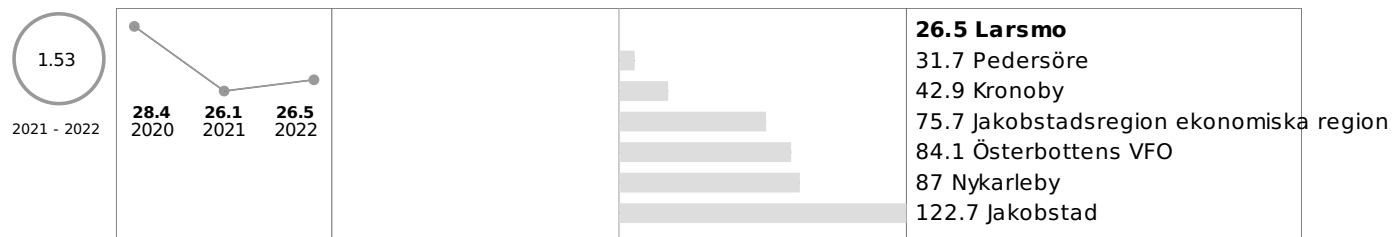

Befolkningen ökar stadigt.

Demografisk försörjningskvot

Annat modersmål än finska, svenska eller samiska / 1000 invånare

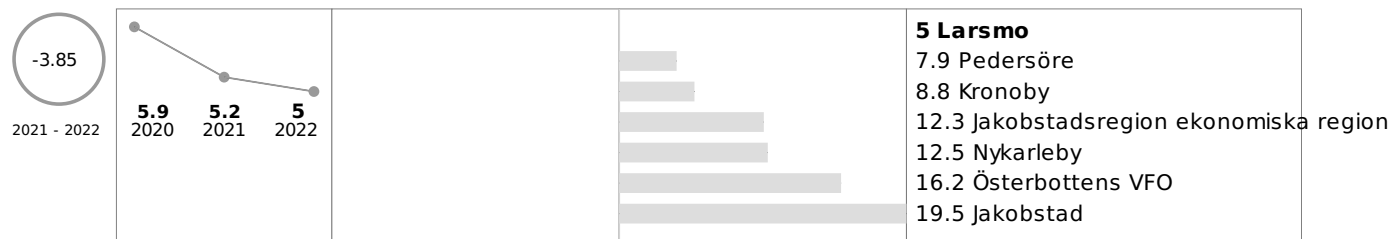

Andelen med annat modersmål ökar stadigt även om det finns variation från år till år.

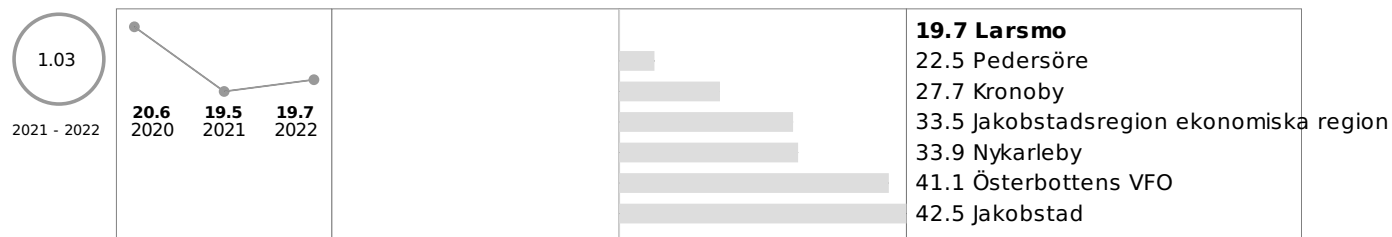
Barnfamiljer, % av familjerna

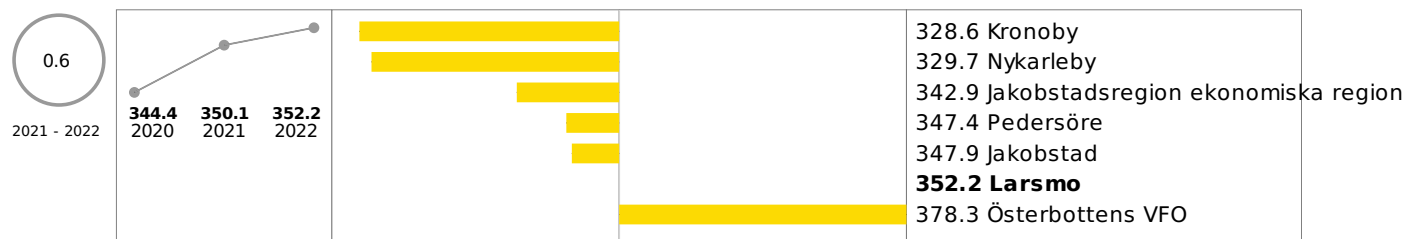
Familjer med bara en förälder, % av barnfamiljerna

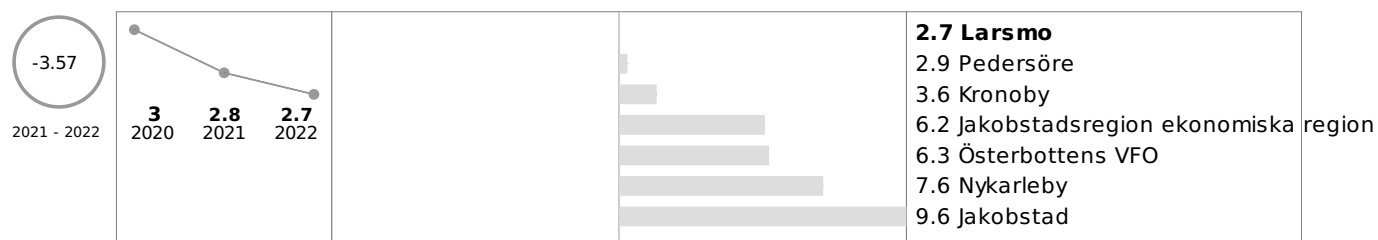
En persons bostadshushåll, % av bostadshushållen

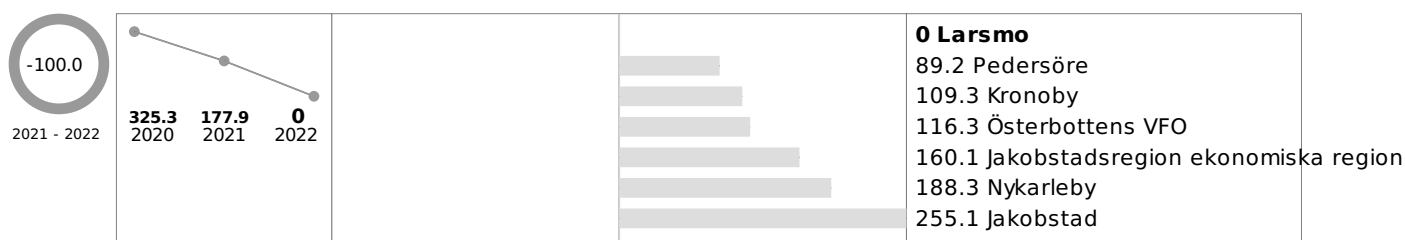
Mått för utbildningsnivå

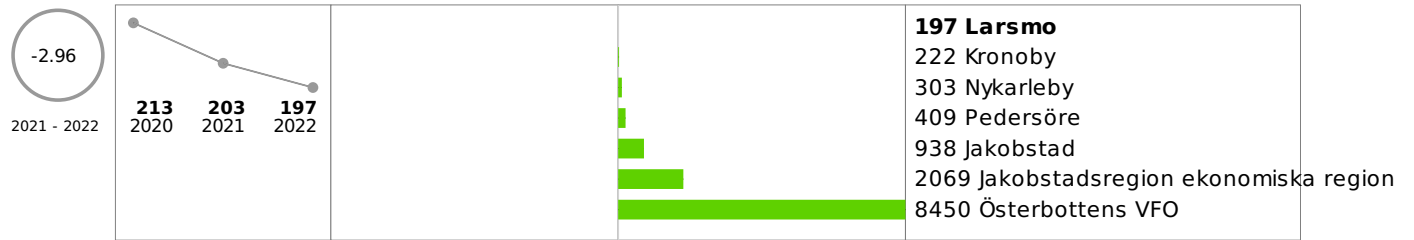
Utländska medborgare, % av befolkningen

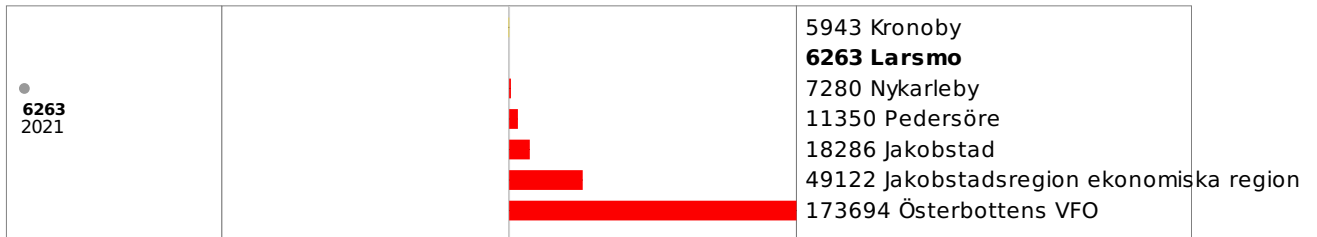
Mottagna flyktingar / 100 000 invånare

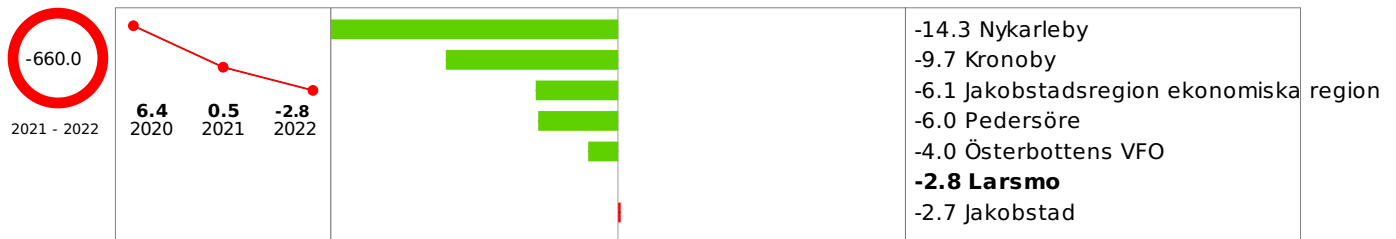
Utflyttare, antal

Befolkningsprognos 2030 (beräknad 2021)

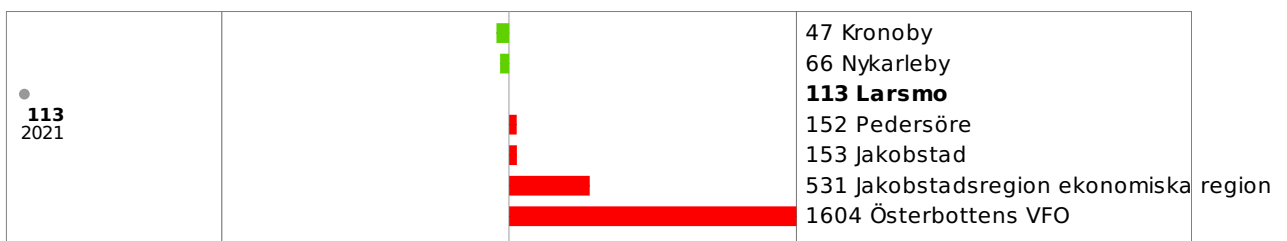

Nettoflyttning / 1000 invånare

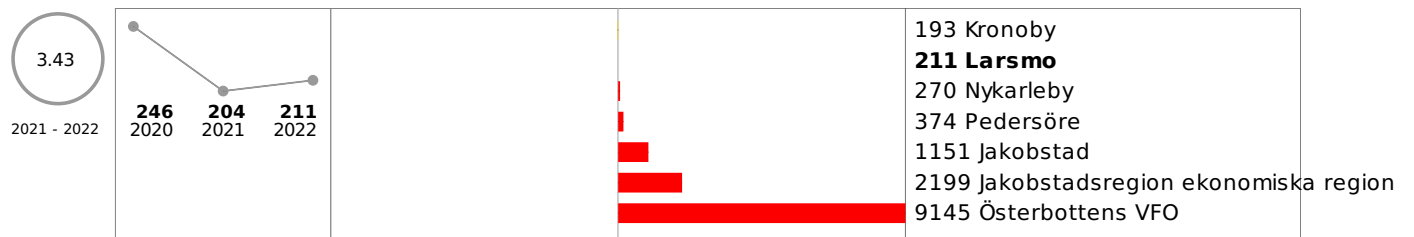

De senaste åren har vi haft en positiv nettoflyttning men den trenden bröts 2022. Här är nog ett litet frågetecken eftersom antalet inflyttare 2022 är 211 och utflyttare 197.

Födda, prognos för 2030 (beräknad 2021)

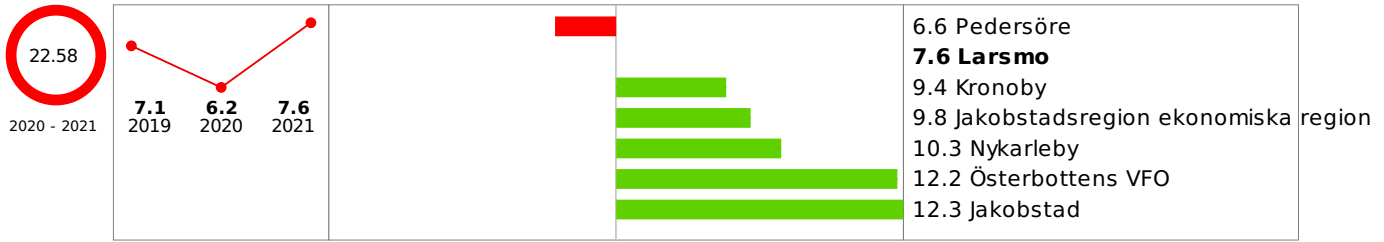
Inflyttare, antal

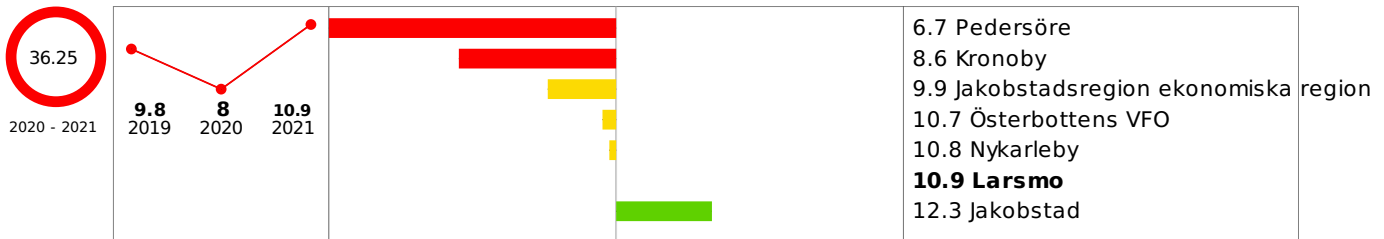
Livskraft

Kommunens allmänna risk för fattigdom

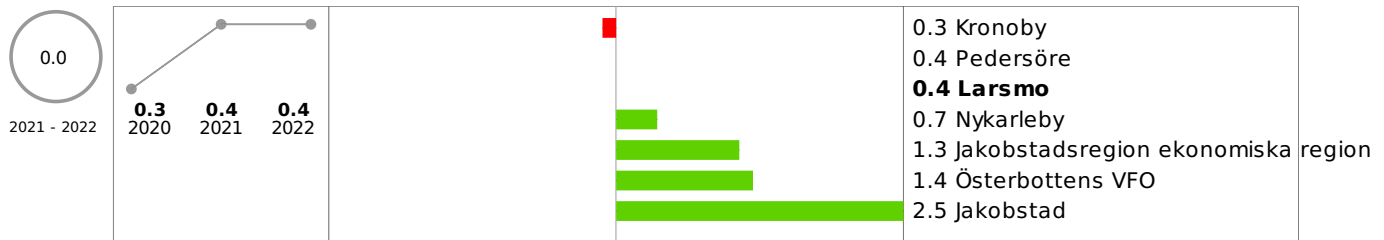
Kommunens allmänna risk för fattigdom har ökat, men den långsiktiga trenden är stabil och vi har tidigare haft en högre allmän risk för fattigdom.

Risk för fattigdom bland barn

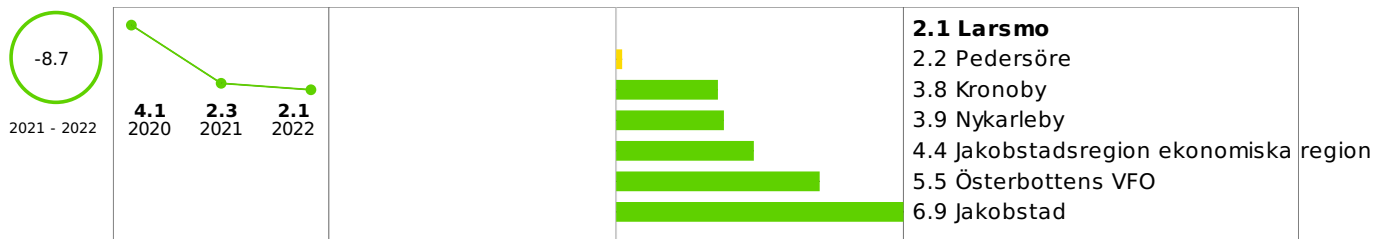
Risken för fattigdom bland barn har varierat från år till år, men risken över längre tid har inte ökat.

25-64-åriga långvariga mottagare av utkomststöd, % av befolkningen i samma ålder

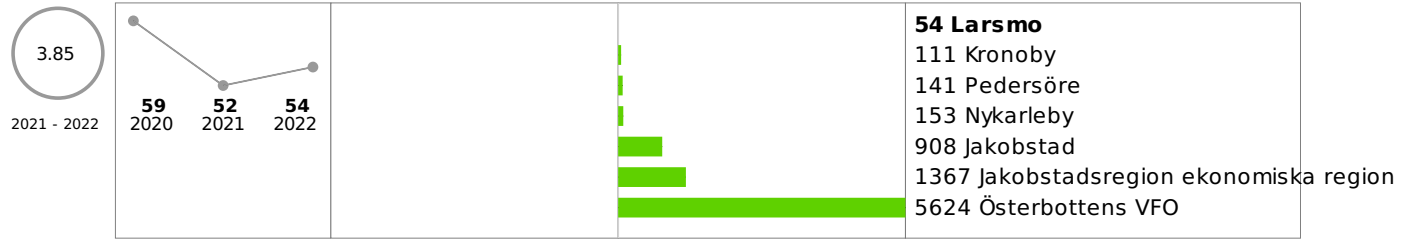
Vi ser ingen större ökning av andelen långvariga mottagare av utkomststöd.

Arbetslösa, % av arbetskraften

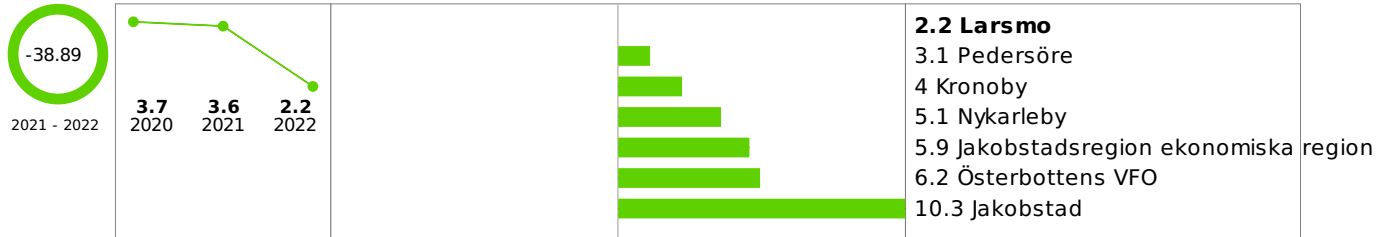

Vi har den lägsta arbetslösheten i regionen och arbetslösheten har minskat sedan 2020 då vi såg en topp på grund av coronapandemin.

Hushåll som fått utkomststöd under året totalt

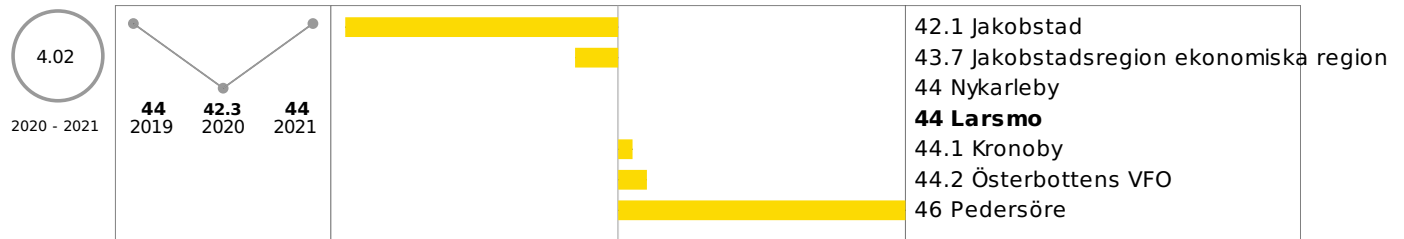

Barnfamiljer som fått utkomststöd, % av barnfamiljerna

Till 2022 har andelen barnfamiljer som fått utkomststöd minskat och det är en positiv utveckling eftersom det borde innebära att behovet av utkomststöd har minskat.

Sysselsatta, % av befolkningen

Andelen sysselsatta är stabil och på samma nivå som tidigare.

BARN, UNGA I GRUNDSKOLEÅLDER OCH BARNFAMILJER

Välfärd

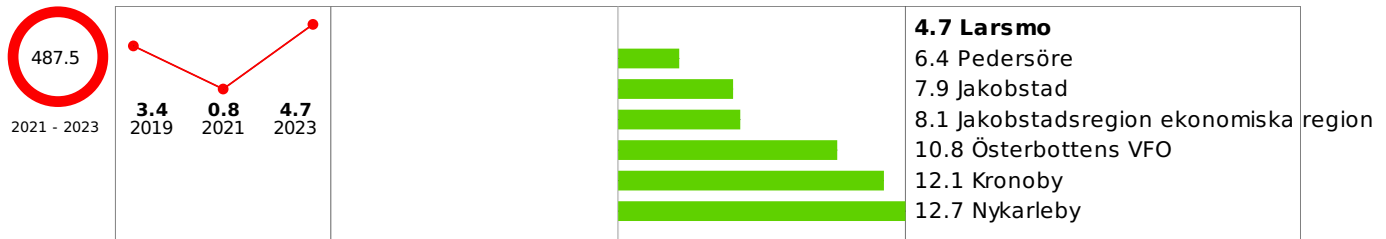
Livskvalitet och delaktighet

Medelmåttigt eller dåligt hälsotillstånd, % av eleverna i årskurs 8 och 9

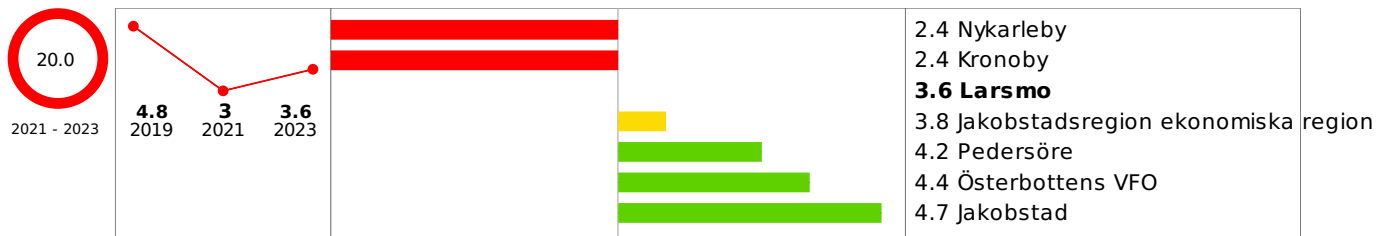
Sedan 2017 har vi tyvärr haft en ökande andel av eleverna som upplever sitt hälsotillstånd som medelmåttigt eller dåligt. 2009 upplevde 37,4 procent av eleverna sitt hälsotillstånd som medelmåttigt eller dåligt och efter det hade vi en positiv trend till år 2017.

Ordentligt berusad minst en gång i månaden, % av eleverna i årskurs 8 och 9

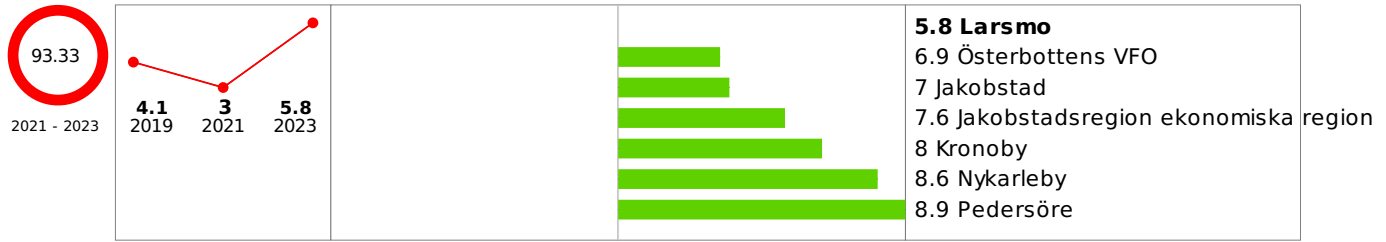
Vi hade länge en nedåtgående trend från toppåret 2011 men nu ser vi igen en uppgång.

Röker dagligen, % av eleverna i årskurs 8 och 9

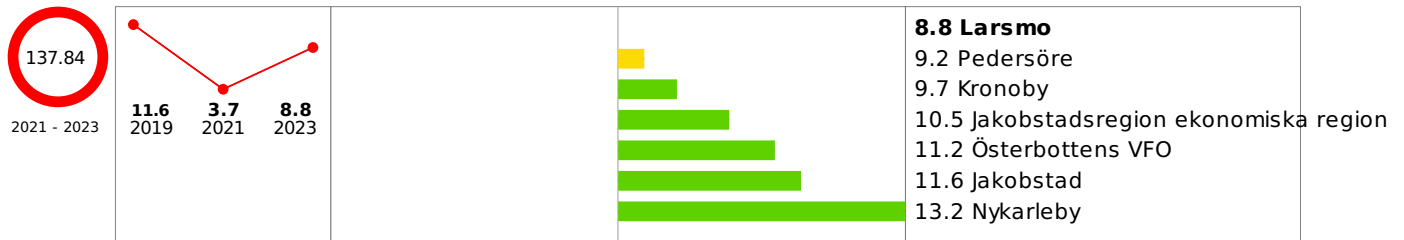
Här ser vi en nedåtgående trend sedan 2009, men observera att andelen som använder någon nikotinprodukt dagligen eller röker e-cigarett istället har ökat.

Använder snus dagligen, % av eleverna i årskurs 8 och 9

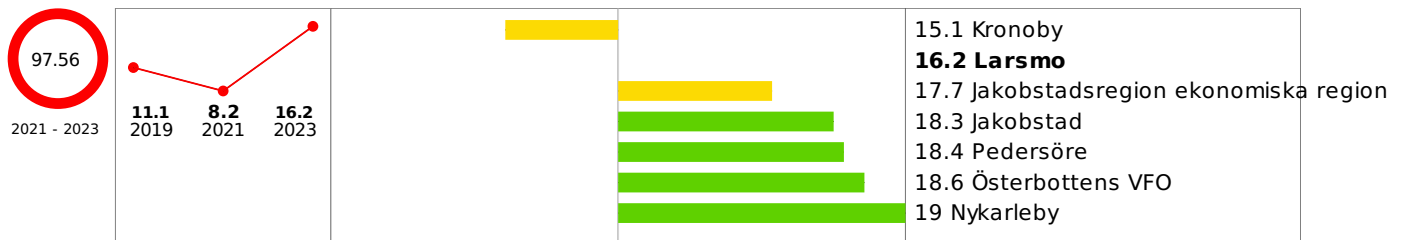
Här ser vi en klart stigande trend och är främst pojkar som använder snus dagligen. Andelen flickor som använder snus dagligen är betydligt lägre, men andelen har stigit från 2021-2023.

Inga nära vänner, % av eleverna i årskurs 8 och 9

Stor skillnad för flickor speciellt sedan undersökningen 2021. Om vi ser på lång sikt är det stora variationer mellan åren.

Måttlig eller svår ångest, % av eleverna i årskurs 8 och 9

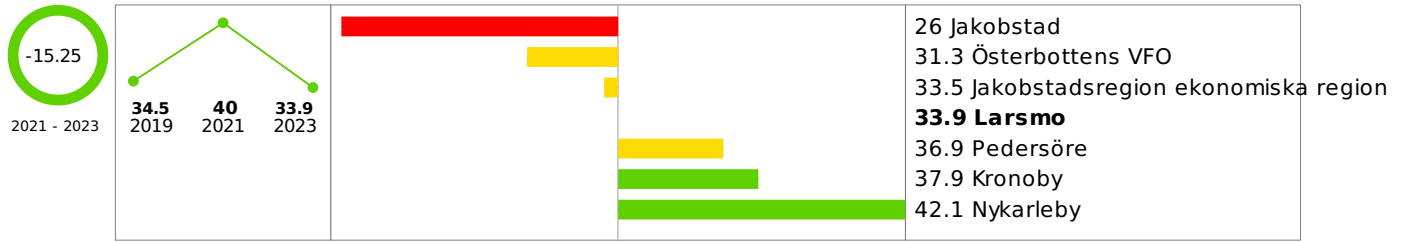
Här ser vi tyvärr en starkt uppåtgående kurva från 2021-2023. Stora skillnader mellan flickor (32 %) och pojkar (3,3 %).

Övervikt, % av eleverna i årskurs 8 och 9

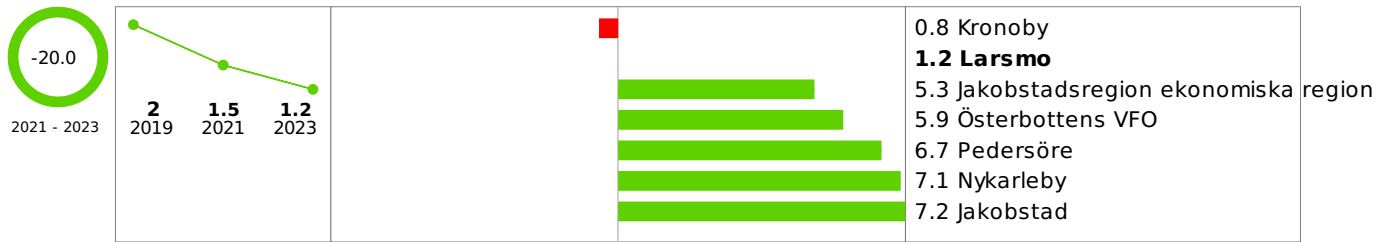
Varierande statistik från år till år, men långsiktiga trenden är att andelen överviktiga minskar och det gäller i lika hög grad flickor och pojkar.

Utövar motion som ger andfåddhet högst en timme per vecka under fritiden, % av eleverna i årskurs 8 och 9

Positiv trend gällande de som rör på sig högst en timme per vecka under fritiden.

Prövat på olagliga droger minst en gång, % av eleverna i årskurs 8 och 9

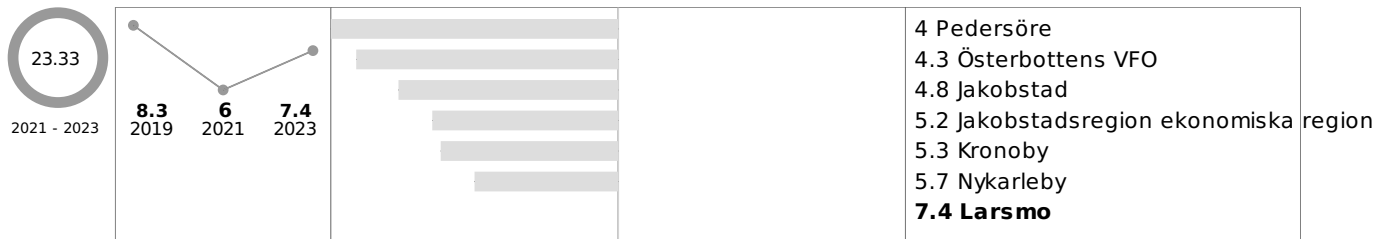
Glädjanden nog är trenden nedåtgående gällande andelen som prövat på droger minst en gång.

Använder dagligen någon tobaksprodukt eller e-cigarett, % av eleverna i årskurs 8 och 9 (2017-)

En stor ökning från 2021 och det är också en ökning jämfört med den långsiktiga trenden.

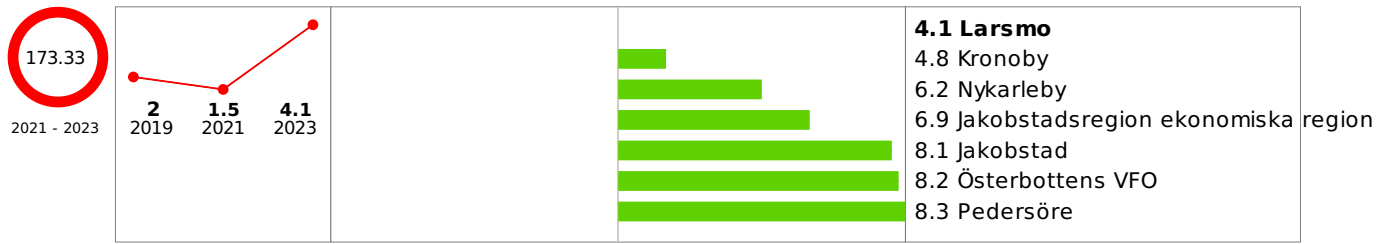
Svårigheter att diskutera med föräldrarna, % av eleverna i årskurs 4 och 5 (2017-)

Större svårigheter 2020, mindre svårigheter 2021. Anledning kan vara coronapandemin då föräldrar och barn har tillbringat mer tid tillsammans hemma.

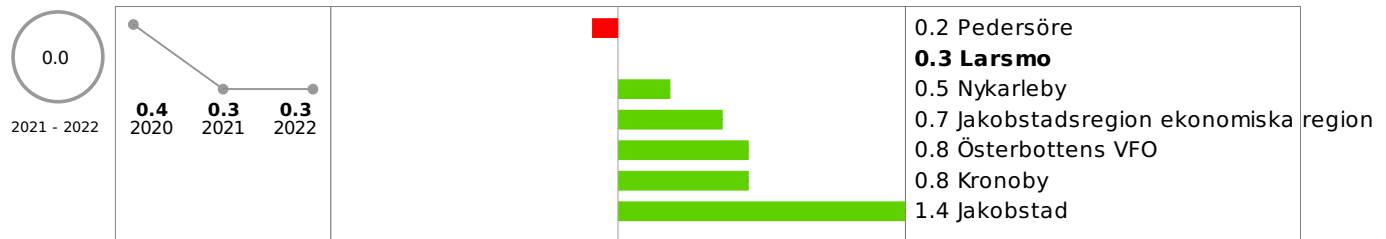
Trygghet, boende och miljö

Mobbats i skolan, % av eleverna i årskurs 8 och 9

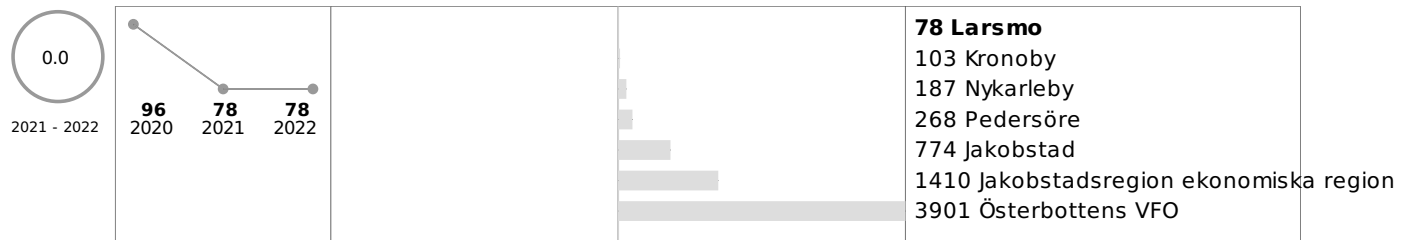
Positiv trend till 2021, men nu ser vi igen en ökning och speciellt för flickor. Där är ökningen stor och kurvan pekar nästan rakt uppåt.

0 - 17-åringar som placerats utanför hemmet, % av befolkningen i samma ålder

Stabil kurva, inga förändringar.

Antalet barnskyddsanmälningar (THL)

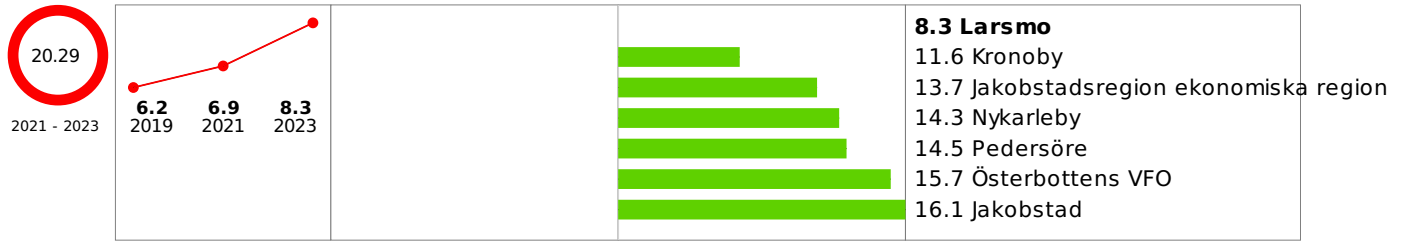
Antalet barnskyddsanmälningar ligger på samma nivå som tidigare. Borde anmälningarna vara fler?

Trångbodda bostadshushåll med barn, % av alla bostadshushåll med barn

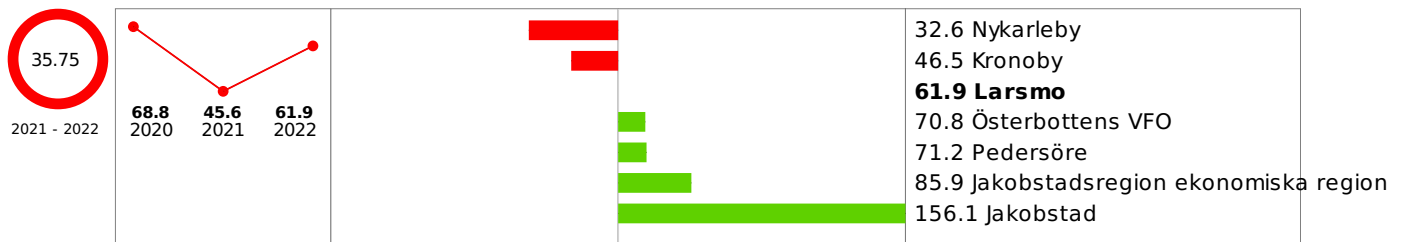
Vi har mer trångbodda hushåll i Larsmo än i regionen överlag, men vi ser inga stora förändringar över tid gällande den situationen.

Har utsatts för fysiskt hot under det senaste året, % av eleverna i årskurs 8 och 9 (-2015)

Ökande trend från 2021, men mindre andel än 2009-2013

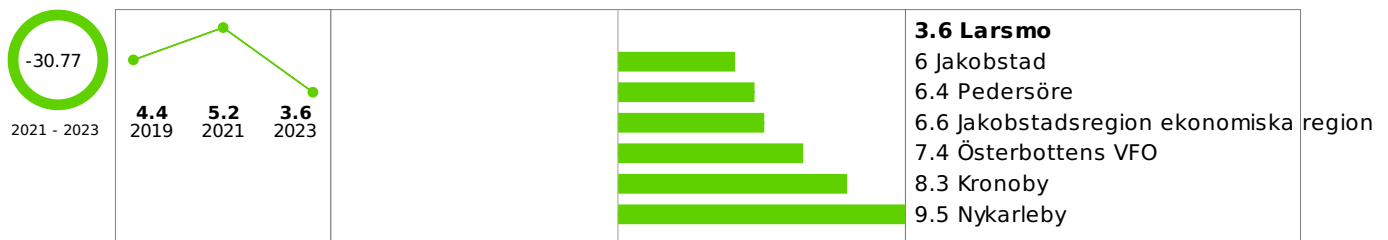
Brottsmisstänkta, 15-17 år / 1000 personer i samma ålder

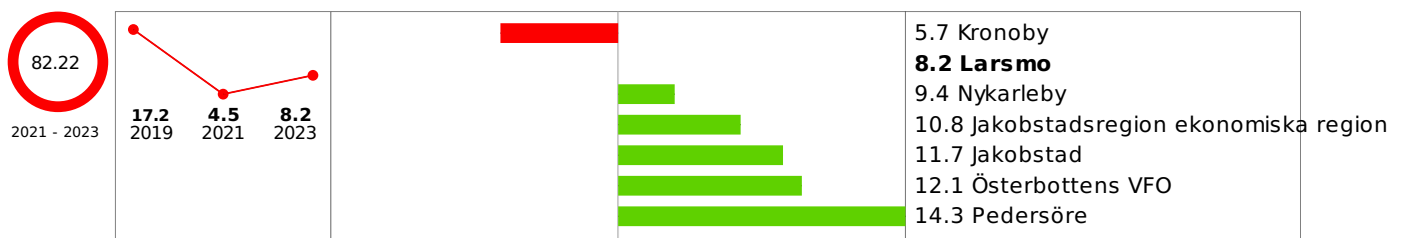
Utsatts för fysiskt våld av föräldrarna under året, % av eleverna i årskurs 4 och 5 (2019-)

Mobbats i skolan, % av eleverna i årskurs 4 och 5 (2017-)

Utsatts för fysisk våld av föräldrarna under året, % av eleverna i årskurs 8 och 9 (2019-)

Kommunens tjänster

Dagvård

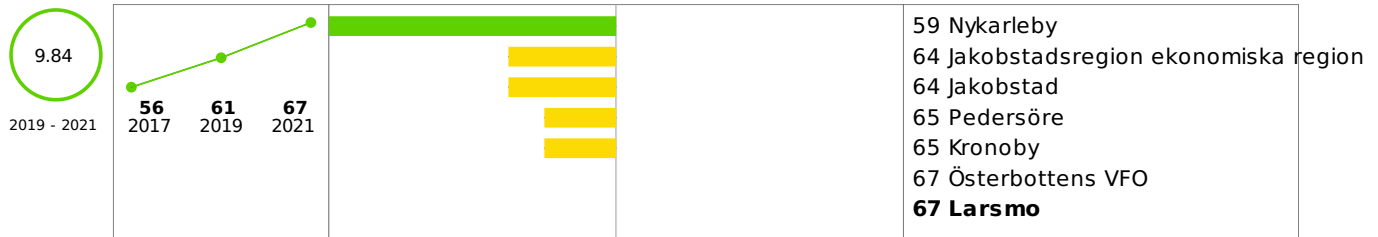
3-5 -åringar i småbarnspedagogisk verksamhet, % av befolkningen i samma ålder

Vi ser att andelen 3-5 -åringar inom småbarnspedagogiken i kommunen ökar stadigt.

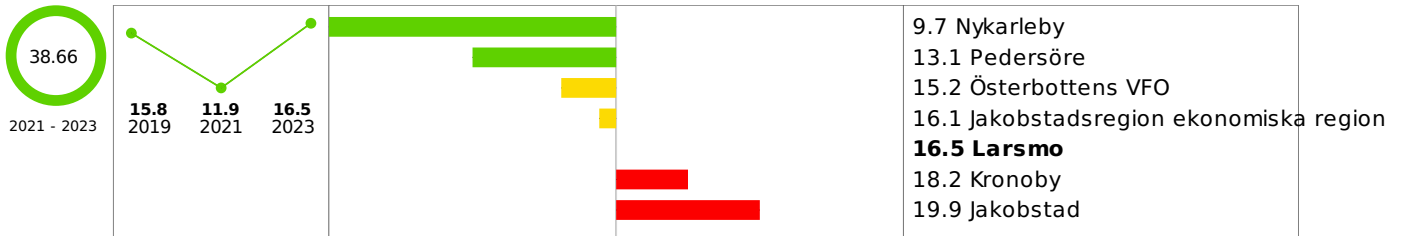
Skola

Främjande av välbefinnande och hälsa i den grundläggande utbildningen - TEA, poäng

I TEAvisari som gäller främjande av hälsa och välbefinnande i den grundläggande utbildningen ser vi en positiv trend sedan 2017 och vi har högst poäng i regionen.

Goda möjligheter att påverka i skolan, % av eleverna i årskurs 8 och 9 (2017-)

Positiv långsiktig trend där eleverna upplever att de har möjligheter att påverka sin skoldag.

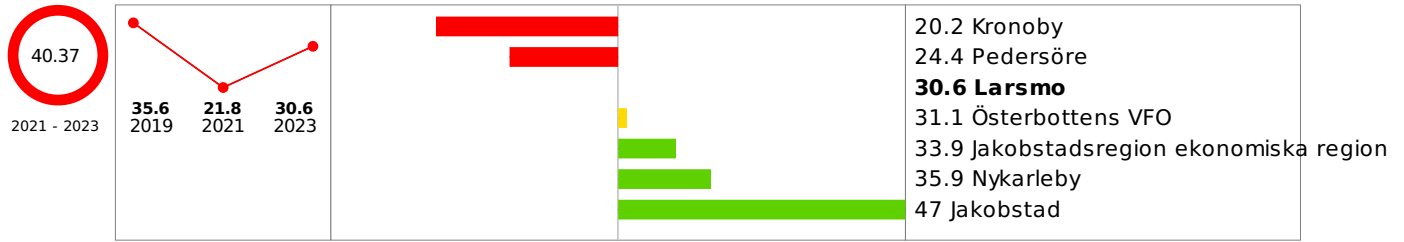
Deltagit i mobbning minst en gång i veckan, % av eleverna i årskurs 8 och 9

Glädjande låg andel elever i åk 8-9 som deltar i mobbning. Kurvan börjar peka uppåt men inte lika brant som för jämförelsekommunerna.

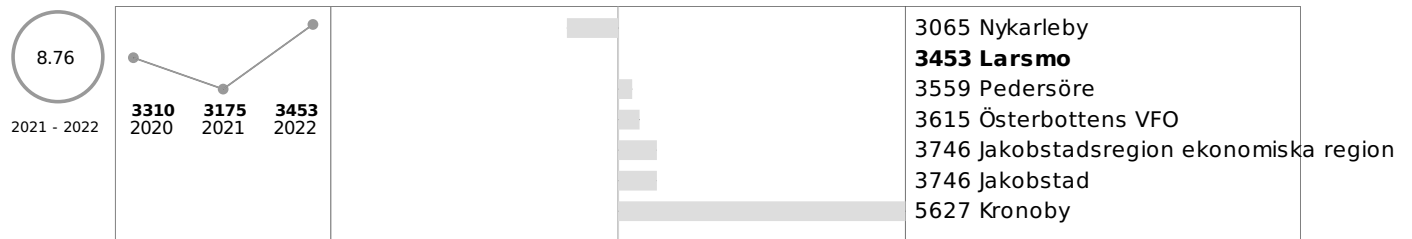
Äter inte skollunch dagligen, % av eleverna i årskurs 8 och 9

Över 42 % av flickorna i årskurs 8 och 9 äter inte skollunch dagligen jämfört med cirka 21 % av pojkarna. Det är en stor andel och vi ser en ökande andel elever som hoppar över lunchen någon gång per vecka.

Social- och hälsovård

Besök på barnrådgivningsbyrå inom primärvården totalt / 1 000 barn i åldrarna 0 - 7 år

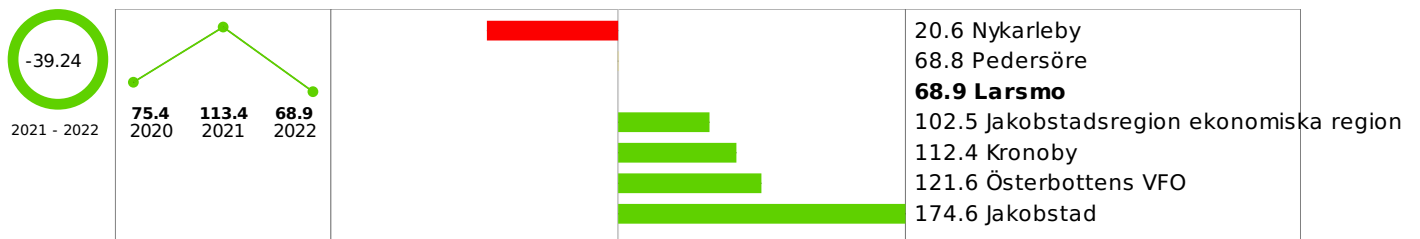

Skolhälsovårdsbesök inom primärvården totalt / 1 000 barn i åldrarna 7-18 år

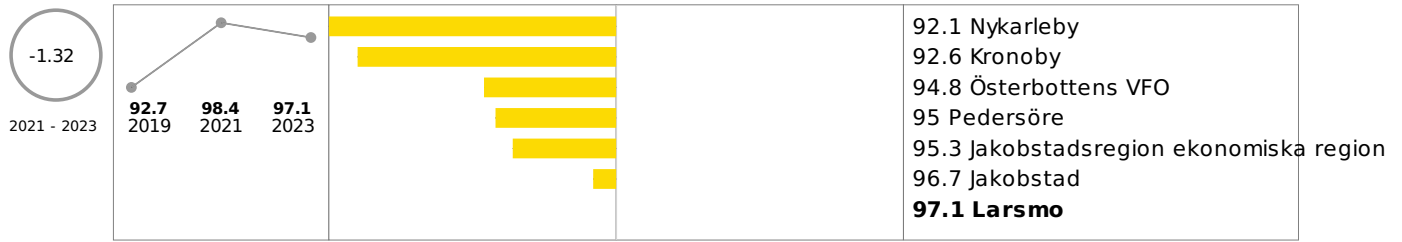
Ganska få skolhälsovårdsbesök inom primärvården jämfört med övriga kommuner. Förklaringar kunde vara tillgång till skolhälsovårdare eller att behovet av besök är mindre, men det har inte varit möjligt att verifiera vad anledningen skulle kunna vara.

Nettodriftskostnaderna för barnskyddets institutions- och familjevård i euro / invånare

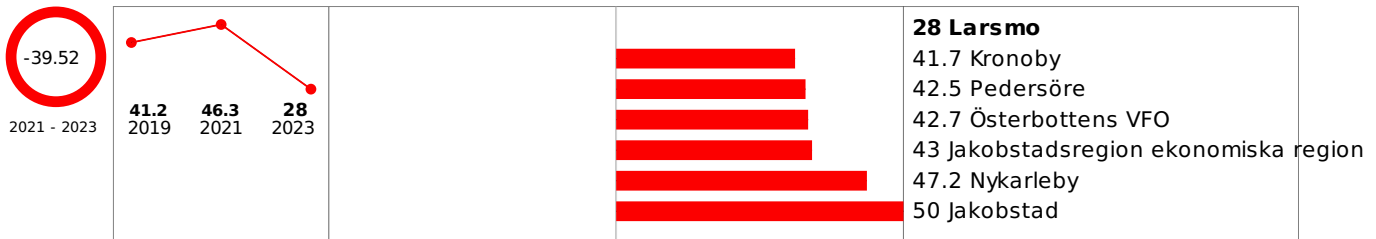
Fritid

Utövar någon hobby minst varje vecka, % av eleverna i årskurs 8 och 9 (2019-)

Lite lägre resultat än 2021, men ändå bästa resultatet i regionen. Av flickorna har 100 % svarat att de utövar en hobby varje vecka.

Ägnar sig åt konst och kultur minst en dag i veckan, % av eleverna i årskurs 8 och 9

Här ser vi en anmärkningsvärt stor skillnad mot grannkommunerna.

Ägnar sig åt konst och kultur minst en dag i veckan, % av eleverna i årskurs 4 och 5

Stor andel som ägnar sig åt konst och kultur minst en dag i veckan av eleverna i åk 4-5. Eftersom andelen sjunker dramatiskt till åk 8-9 behöver vi fundera på hur intresset hålls kvar och hur vi förmedlar vilka möjligheter det finns att utöva konst och kulturverksamhet i Larsmo.

Anser att det ordnas intressanta fritidsaktiviteter för ungdomar i boendeområdet, % av svarande

Andelen elever i åk 8-9 som anser att det ordnas intressanta fritidsaktiviteter i boendeområdet har ökat klart på två år. I vår kommun har vi aktiva föreningar, församlingen och kommunen som ordnar verksamhet som ungdomar kan ta del av. I ljuset av den här statistiken ser vi att vår öppna ungdomsgård har varit en lyckad satsning.

Anser att det inte finns tillräckligt med lokaler där ungdomar kan vistas i boendeområdet, % av svarande

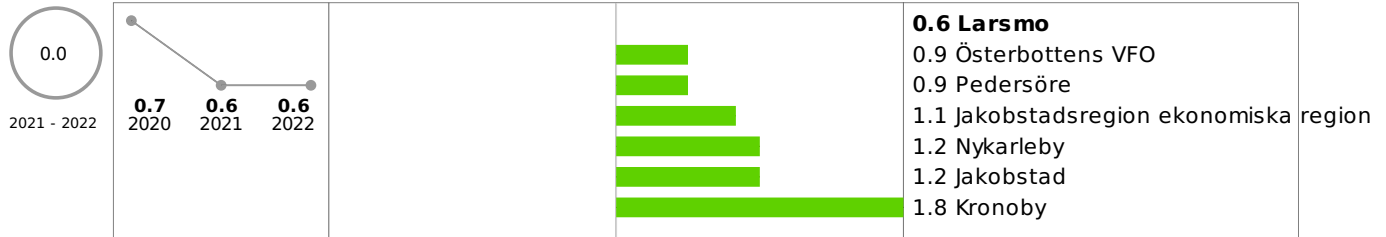
Här ser vi också att ungdomarna upplever att det finns lokaler att vistas i och Larsmohuusi har nog haft en inverkan på det här resultatet.

UNGA OCH UNGA VUXNA

Välfärd

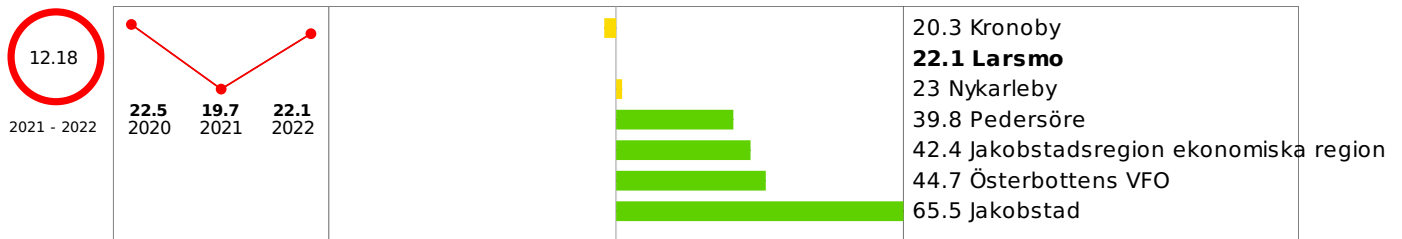
Livskvalitet och delaktighet

Personer som fått invalidpension på grund av psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar, 16-24 år, % av befolkningen i samma ålder

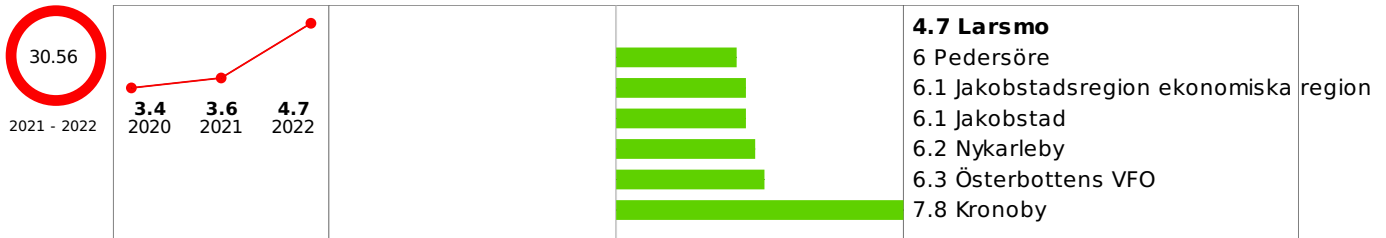
Andelen har under åren varierat mellan 0,5-1 %, så relativt små variationer i statistiken.

Personer i åldrarna 16-19 år som får rehabiliteringspenning / 1 000 i samma åldrar

Långsiktiga trenden ganska stabil, men mindre variationer från år till år. Andelen lägre än i jämförelsekommunerna.

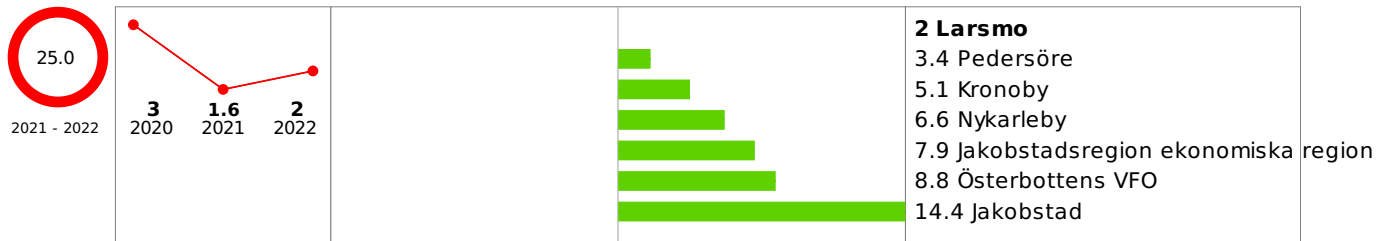
16-24-åringar med rätt till specialersättningsgilla läkemedel, % av befolkningen i samma ålder

Den långsiktiga trenden har hållits på samma nivå sedan 2008, även om vi ser en ökning till 2022.

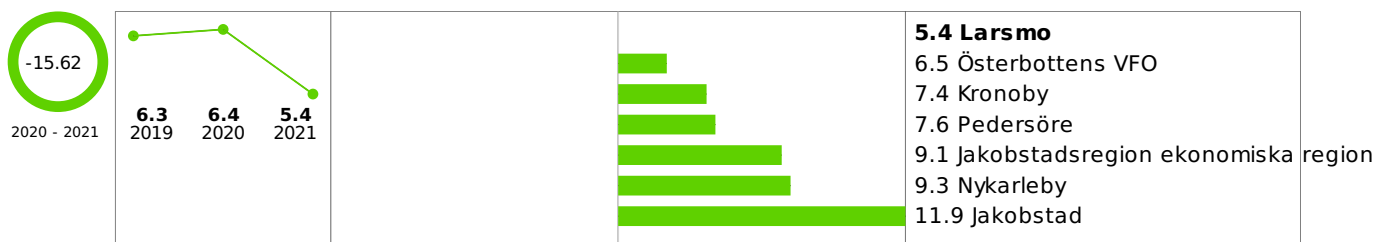
Studier, arbete och utkomst

18-24-åriga mottagare av utkomststöd, % av befolkningen i samma ålder

En relativt stor procentuell ökning, men eftersom det handlar om så låga siffror och liten andel av befolkningen ger även en liten förändring stort utslag i statistiken. Vi ser att det är en betydligt mindre andel av 18-24 -åringar i Larsmo som mottar utkomststöd jämfört med de övriga kommunerna.

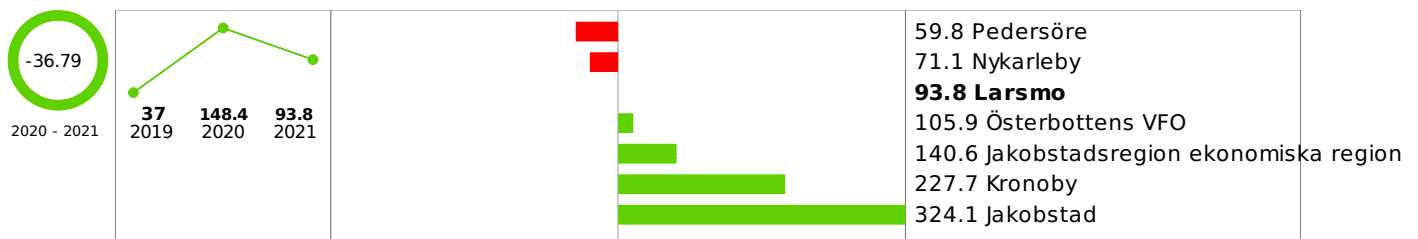
17 - 24-åriga personer utanför utbildningssystemet, % av befolkningen i samma ålder

Andelen utanför utbildningssystemet har minskat och förlängningen av läroplikten kan antas ha inverkat. För flera andra kommuner har andelen utanför utbildningssystemet ökat, men det kan förstås gälla över 18-åringar.

Trygghet, boende och miljö

Brottsmisstänkta, 18-20 år / 1000 personer i samma ålder

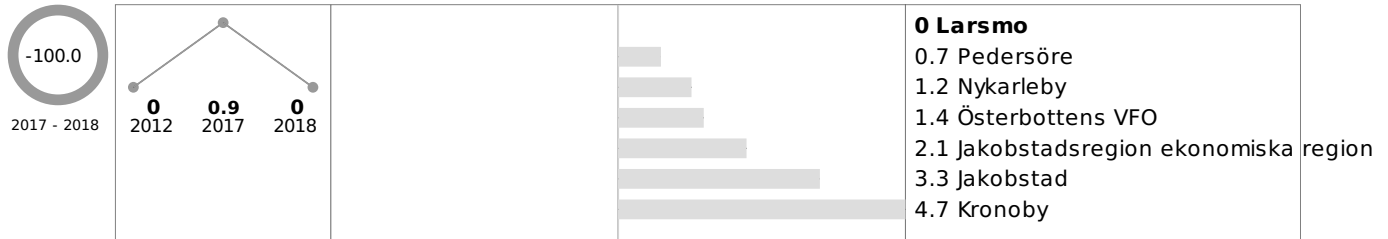

2014 och 2020 har varit klara bottenår vad gäller andelen brottsmisstänkta 18-20 -åringar. Den senaste statistiken finns från 2021 och här ser vi en klar minskning av andelen brottsmisstänkta i åldersgruppen, vilket är en positiv utveckling.

Kommunens tjänster

Social- och hälsovård

Klienter inom barnskyddets öppenvård, 18 - 20-åringar under året, % av befolkningen i samma ålder (THL)

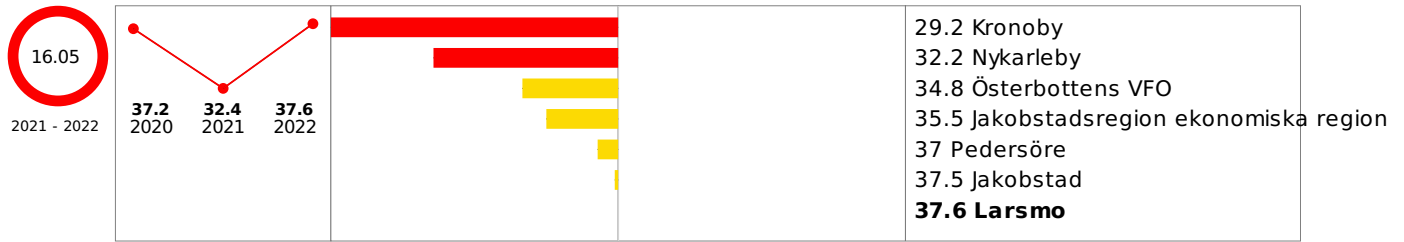

ARBETSFÖRA

Välfärd

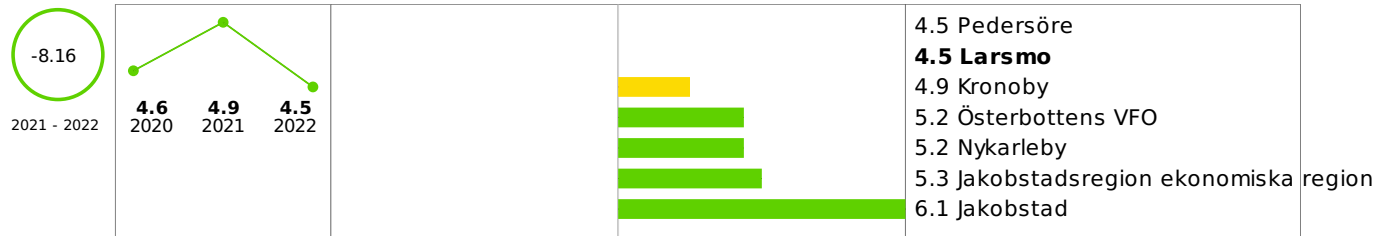
Livskvalitet och delaktighet

Personer i åldrarna 25 - 64 år som fått sjukdagpenning på grund av psykisk ohälsa / 1 000 i samma åldrar

Antal personer i arbetsför ålder som fått sjukdagpenning på grund av psykisk ohälsa (/1000 i samma ålder) har ökat ganska kraftigt 2015-2020 och antalet / 1000 personer i samma ålder ligger på en högre nivå i Larsmo än i så gott som alla omgivande kommuner. Vi hade en minskning under 2021 för att 2022 igen nå upp till samma nivå som 2020.

25-64-åriga invalidpensionstagare, % av befolkningen i samma ålder

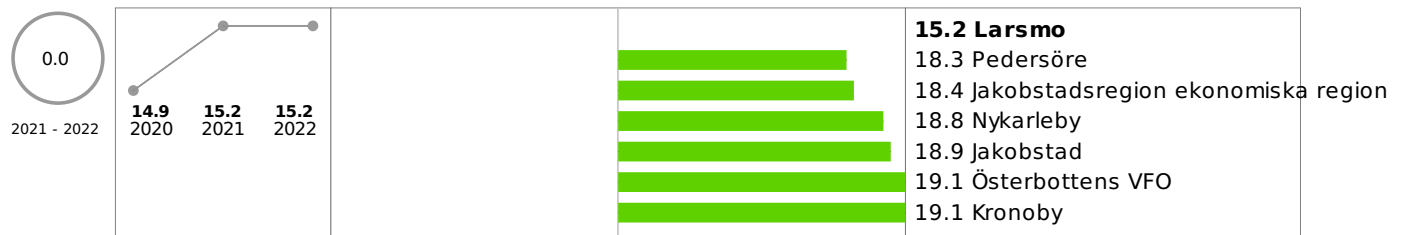

25-64-åriga mottagare av sjukdagpenning / 1000 i samma åldrar

Till 2021 såg vi en ökning i mottagare av sjukdagpenning och en förklaring antogs då vara coronapandemin. 2022 ser vi en ännu kraftigare ökning av andelen mottagare av sjukdagpenning. Coronapandemin var inte slut 2022 så den kan ha påverkat även den statistiken. Om några år kan vi se om ökningen är bestående eller om den var tillfällig.

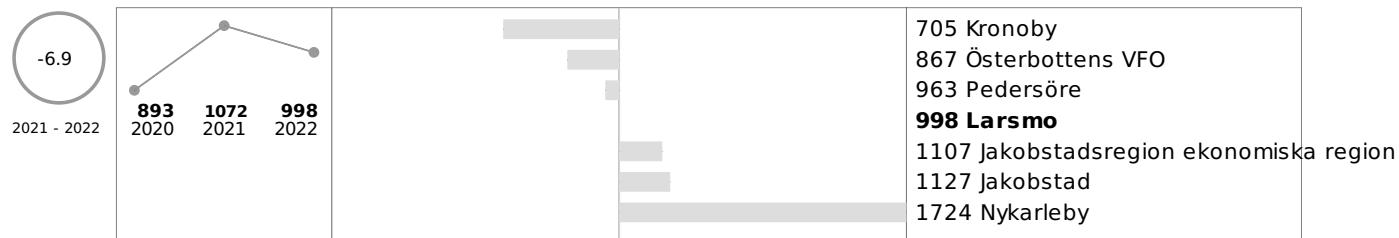
25-64-åringar med rätt till specialersättningsgilla läkemedel, % av befolkningen i samma ålder

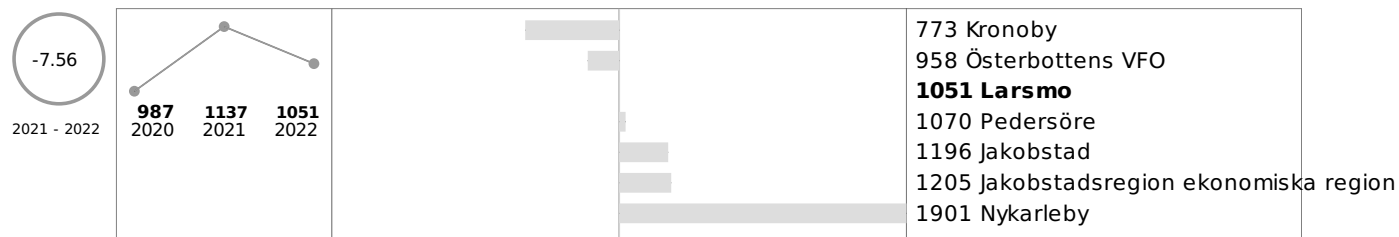
Kommunens tjänster

Social- och hälsovård

Läkarbesök i åldrarna 15-49 år inom primärvårdens öppenvård/1 000 i samma åldra

Läkarbesök i åldrarna 50-64 år inom primärvårdens öppenvård/1 000 i samma åldrar

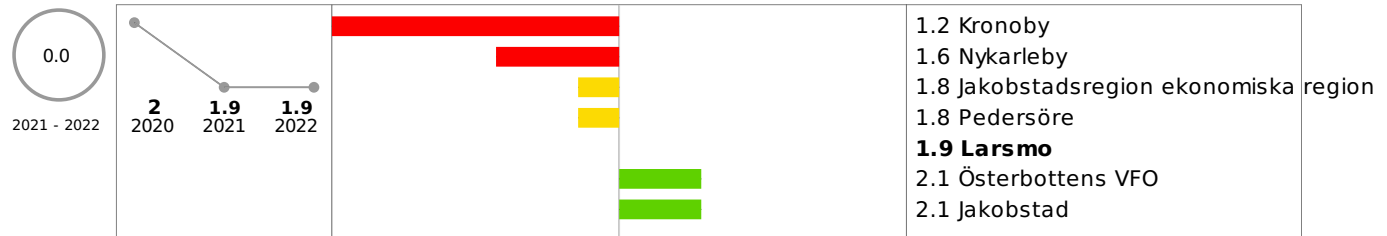

ÄLDRE

Välfärd

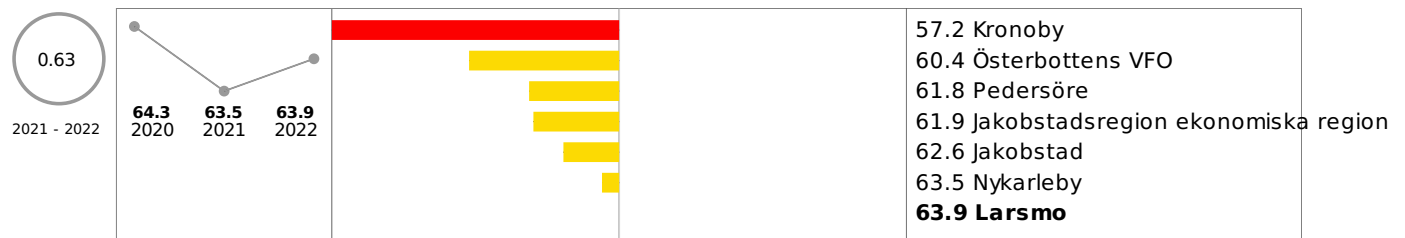
Livskvalitet och delaktighet

Personer i åldrarna 65 år och över med rätt till specialersättningsgilla läkemedel på grund av psykos, % av befolkningen i samma ålder

Långsiktiga trenden sjunkande.

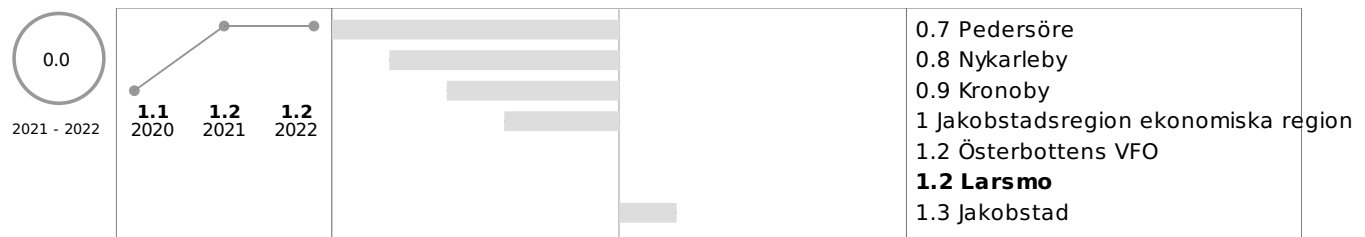
Personer i åldrarna 65 år och över med rätt till specialersättningsgilla läkemedel, % av befolkningen i samma ålder

Stabil nivå sedan 2008. Trots att Larsmo har ett bra resultat för de flesta sjuklighetsindikatorerna är vi tyvärr i botten vad gäller behov av specialersättningsgilla läkemedel.

Studier, arbete och utkomst

Personer i åldrarna 65 år och över som fått full folkpension, % av befolkningen i samma ålder

Andelen personer som får full folkpension visar omfattningen av låga inkomster bland befolkningen i pensionsålder. Andelen 65 år och över med full folkpension har minskat kraftigt sedan 2015. Andelen har också minskat på lång sikt. Det visar att de allra flesta 65 år och äldre har förvärvspensioner.

Trygghet, boende och miljö

Personer i åldrarna 75 år och över som bor hemma, % av befolkningen i samma ålder

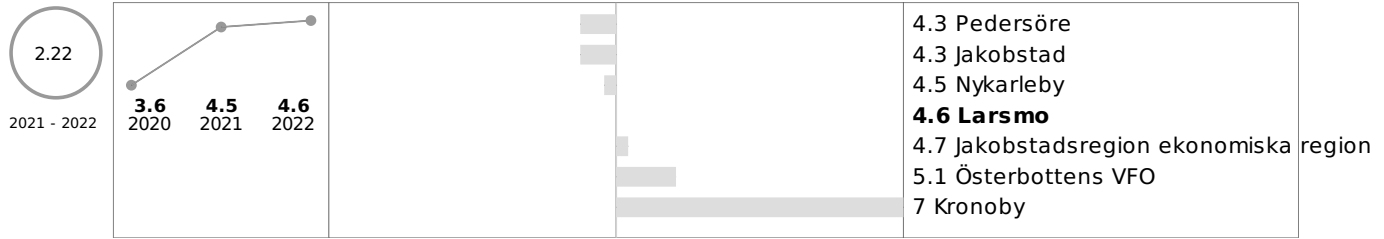

Andelen 75 år och äldre som bor hemma har ökat lite de senaste åren, men det är endast små förändringar som skett sedan 2008. Andelen äldre som bor hemma är något lägre i Larsmo än i de flesta andra jämförelsekommuner.

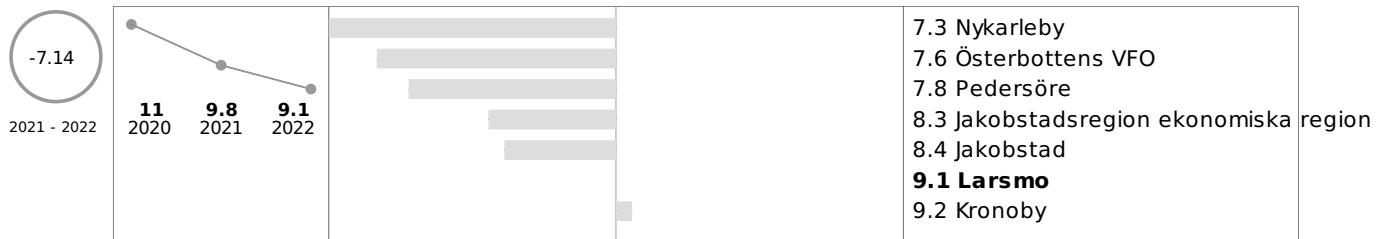
Kommunens tjänster

Social- och hälsovård

Klienter i ålderna 75 år och över som omfattats av stöd för närståendevård under året, % av befolkningen i samma ålder

Klienter i ålderna 75 år och över inom serviceboende för äldre med heldygnsomsorg 31.12, % av befolkningen i samma ålder

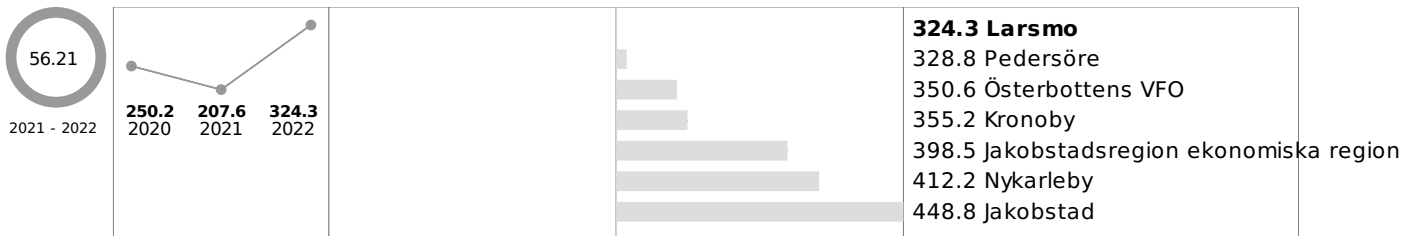

Larsmo har en högre andel 75-åringar och äldre på serviceboende med heldygnsomsorg än de flesta andra av grannkommunerna. Andelen har minskat de senaste åren.

Läkarbesök i ålderna 65 år och över inom primärvårdens öppenvård / 1000 i samma åldrar

Vårdperioder i anslutning till fallolyckor bland personer som fyllt 65 år / 10 000 personer i samma ålder (år 2018 preliminär uppgift)

Vårdperioden i anslutning till fallolyckor har varierat från år till år och det kan delvis bero på vädret. 2022 ser vi en ganska kraftig ökning av vårdperioder i anslutning till fallolyckor så det finns skäl för kommunen att fundera på det förebyggande arbetet.

Ekonomi

Social- och hälsovård

Nettodriftskostnaderna för boendeservice för äldre med heldygnsomsorg i euro / invånare 75 år och över

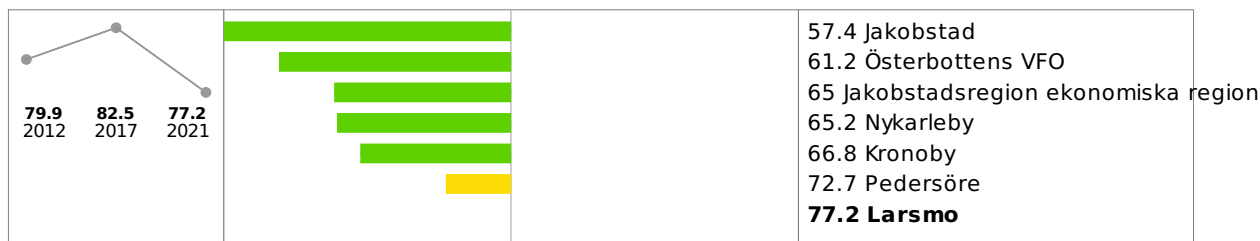
Nettodriftskostnaderna har stadigt ökat sedan 2015 och ligger högst i regionen. Dessa kostnader hör inte längre till kommunen.

ALLA ÅLDERSGRUPPER

Välfärd

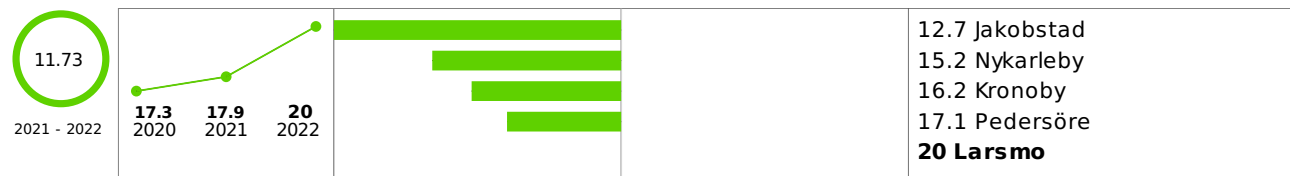
Livskvalitet och delaktighet

Valdeltagande i kommunalvalen (%)

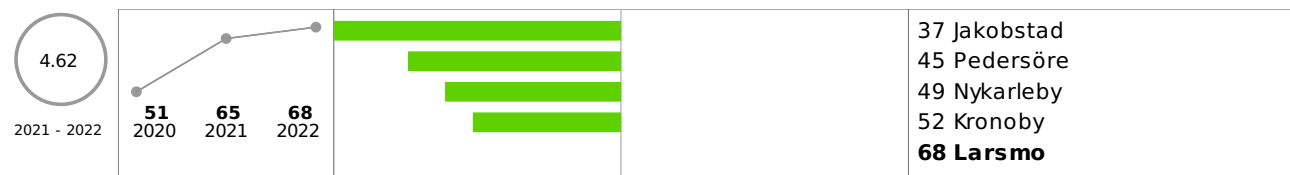
Valdeltagandet har av tradition varit högt i Larsmo under en lång tid. Valdeltagandet var lägre i kommunalvalet 2021 jämfört med 2017, men valdeltagandet var trots det högst i regionen.

HYTE-koefficient euro / invånare

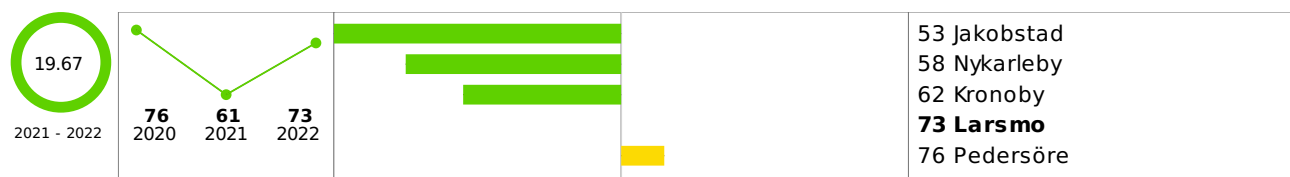

De senaste åren har vi jobbat aktivt för att förbättra våra process- och resultatindikatorer och det har inneburit en höjning av vår HYTE-koefficient och med den höjningen en större summa per invånare än i resten av regionen.

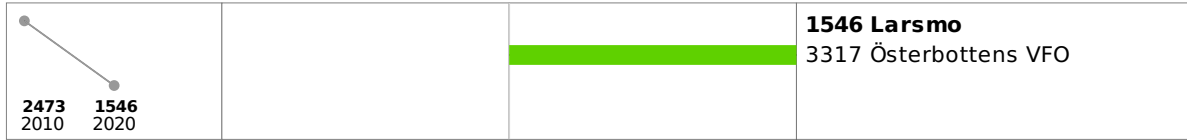
Medeltal av processindikatorerna (HYTE-koefficient)

Medeltal av resultatindikatorerna (HYTE-koefficient)

Förlorade levnadsår män, PYLL-index

Under 2023 har vi tillsammans med Österbottens välfärdsområde beställt en PYLL-undersökning av FCG.

PYLL står för "Potential Years of Life Lost" (Potentiella Förlorade Levnadsår). PYLL-indexet mäter den genomsnittliga mängden levnadsår som går förlorade på grund av förtida död. Det ger en indikation på hur mycket tid människor skulle kunna ha levt om de inte hade avlidit i förtid till följd av en specifik sjukdom eller skada. PYLL-indexet beskriver förlorade levnadsår/100 000 invånare/år.

För att beräkna PYLL används ofta ett referensvärde för förväntad livslängd och i FCG:s undersökning är den förväntade livslängden 75 år. Om en person dör före denna förväntade livslängd tillskrivs det ett visst antal förlorade levnadsår baserat på skillnaden mellan den faktiska åldern vid döden och den förväntade livslängden.

I statistiken vi ser här innebär 2010 att statistiken är hämtad från år 2006-2010 och 2020 innebär statistik från 2016-2020.

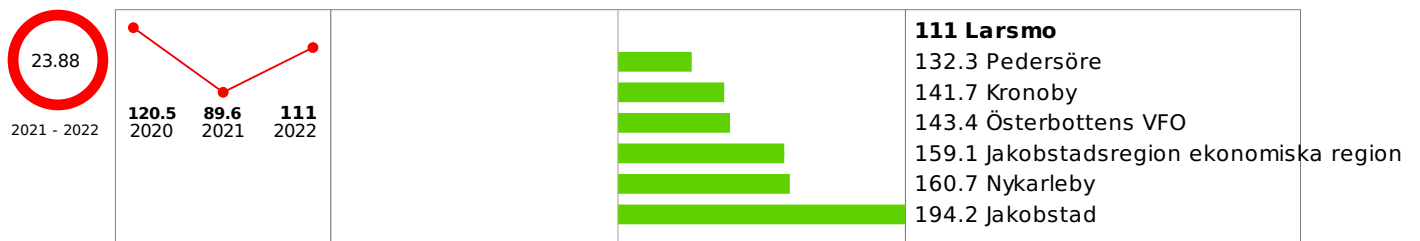
Larsmo är bäst i klassen i Österbotten och i hela landet vad gäller förlorade levnadsår för kvinnor och medeltalet för båda könen. Männerna i Larsmo har också få förlorade levnadsår, men har inte bästa resultatet i Österbotten. Även om resultatet är mycket bra för Larsmos del så är risken för männens förtida död mångfalt större än för kvinnorna i Larsmo. Kvinnornas resultat är exceptionellt bra

Förlorade levnadsår kvinnor, PYLL-index

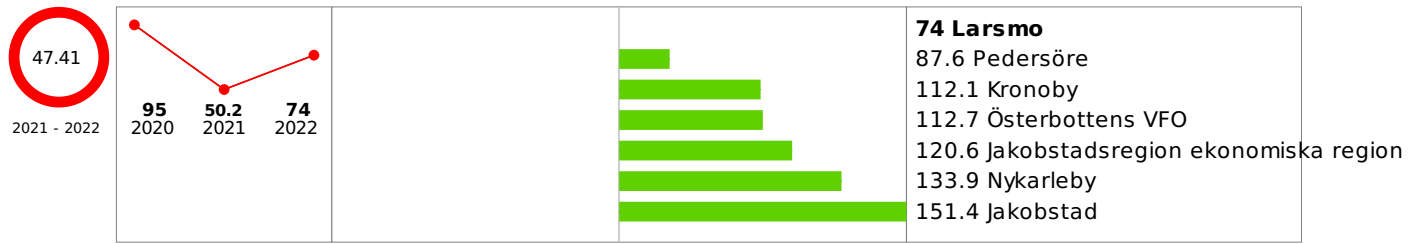
Trygghet, boende och miljö

Vårdperioder i anslutning till hem- och fritidsolycksfall/10 000 invånare

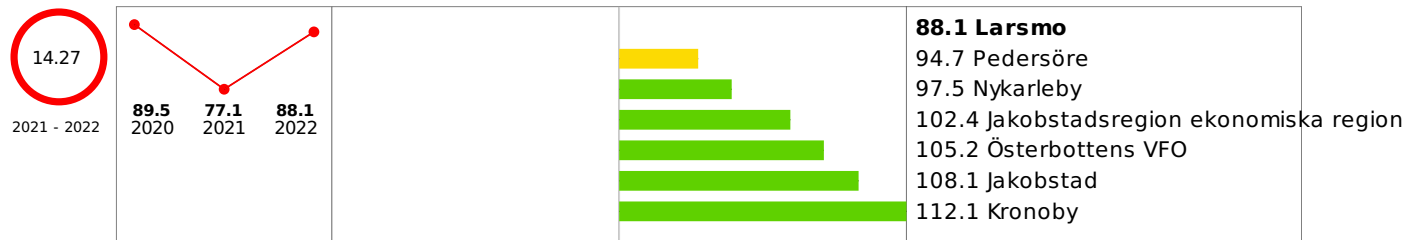
Fritidsolycksfallen har ökat men ser vi på längre sikt så variera olycksfallen från år till år och långsiktiga trenden är stabil.

Vårdperioder i anslutning till fallolyckor/10 000 invånare

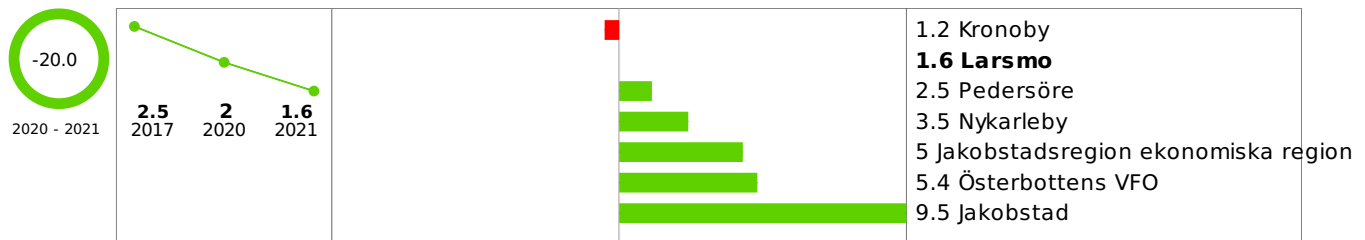
Här ser vi en ganska stor ökning och som förebyggande åtgärd borde kommunen satsa på styrke- och balansträning för äldre, vilket omnämns i välfärdsplanens åtgärder.

Patienter som fått sjukhusvård till följd av skador och förgiftningar / 10 000 invånare (år 2018 preliminär uppgift)

Här ser vi en ökning från föregående statistikår, men den långsiktiga trenden är svagt positiv.

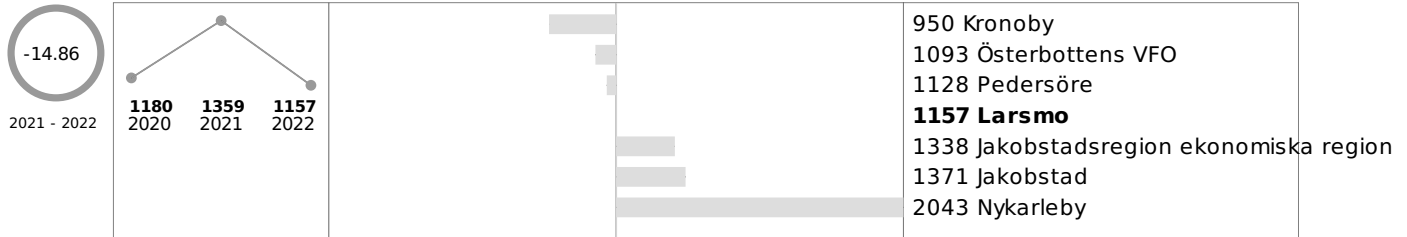
Brott mot liv och hälsa som kommit till polisens kännedom / 1 000 invånare

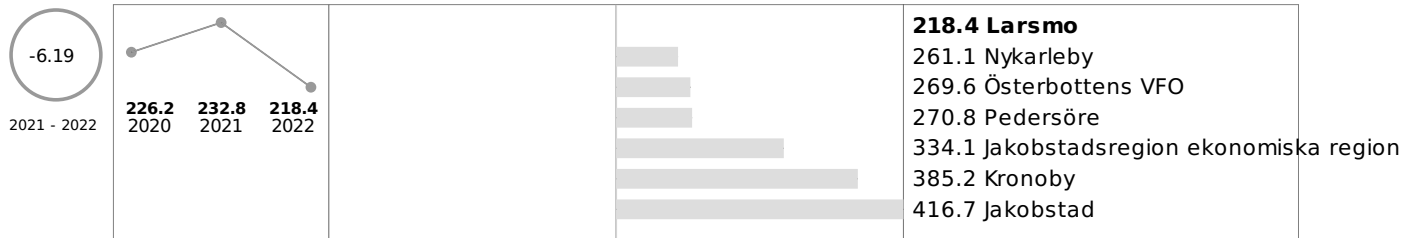
Kommunens tjänster

Social- och hälsovård

Läkarbesök inom primärvårdens öppenvård / 1 000 invånare

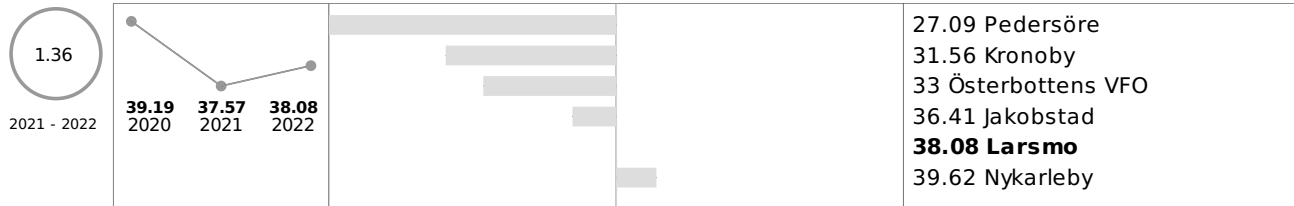

Öppenvårdsbesök inom psykiatri / 1 000 invånare

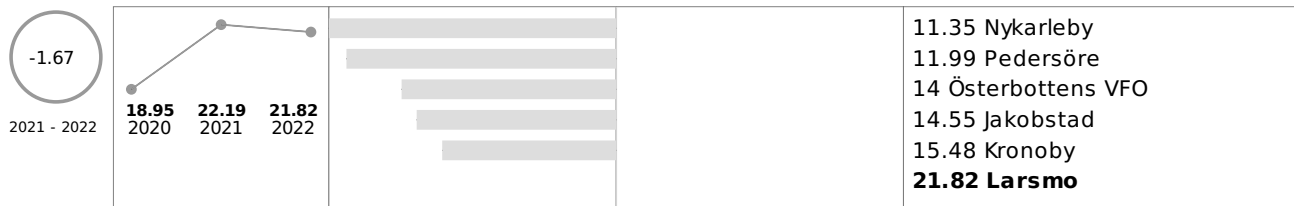
Övriga tjänster

Bibliotek, låntagare / invånare %

Statistiken gällande låntagare / invånare % har hållits ganska stabil under en längre tid.

Bibliotek, totalutlåning / invånare

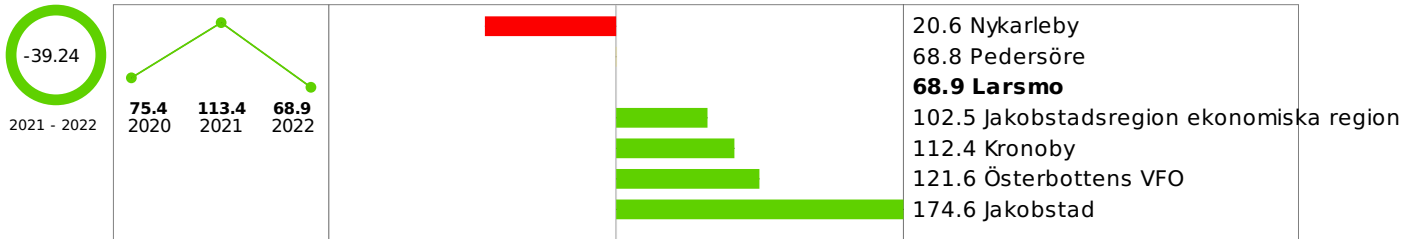
Larsmo har högst totalutlåning per invånare och andelen låntagare i procent av invånarna är bland de högsta i regionen.

Ekonomi

Social- och hälsovård

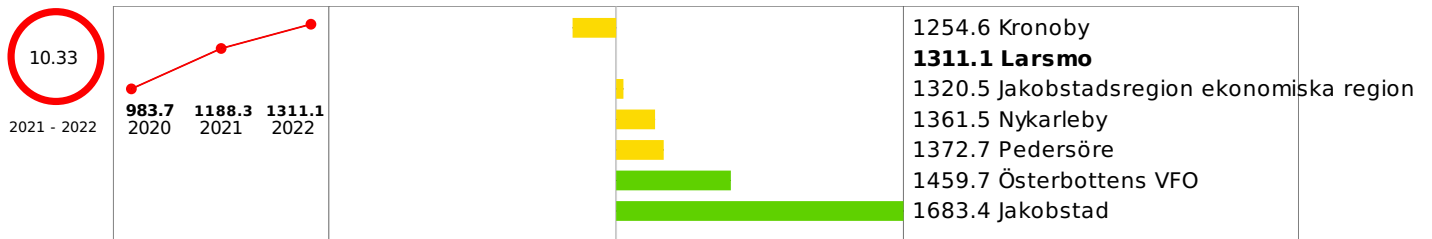
Nettodriftskostnaderna för barnskyddets institutions- och familjevård i euro / invånare

Ansvaret för social- och hälsovården har flyttats över till välfärdsområdet. Under 2022 var kommunen ännu betalare.

Positiv utveckling att nettodriftskostnaderna för barnskyddet minskade år 2022. För en liten kommun som Larsmo kan variationerna från år till år vara ganska stora.

Nettodriftskostnaderna för den specialiserade sjukvården i euro / invånare

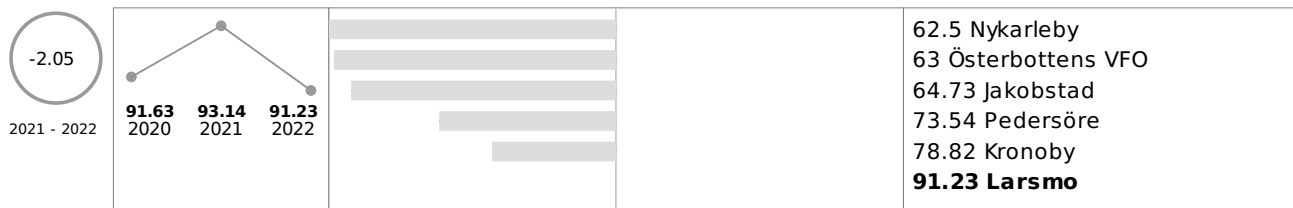

Kostnaderna för den specialiserade sjukvården har ökat under en längre tid och så är fallet också 2022.

Kostnaderna i Larsmo är ändå mindre jämfört med de flesta grannkommunerna.

Övriga tjänster

Bibliotek, omkostnader under statistikåret / invånare

Larsmos kostnader för biblioteksverksamheten räknat per invånare är absolut högst i regionen, men vi har också absolut störst totalutlåning per invånare i regionen. De höga omkostnaderna beror också på att Equity är en relativt ny byggnad och interna hyran för fastigheten är därför hög.

ALLA ÅLDERSGRUPPER - Sammanfattning

De flesta indikatorer finns under respektive ålderskategori och därför är det här sista avsnittet ganska kort, men få indikatorer som främst gäller hela befolkningen.

Överlag finns det inga dramatiska förändringar i statistiken men några saker kan ändå lyftas fram.

Vi en ganska stor ökning i vårdperioder i anslutning till fallolyckor och som förebyggande åtgärd borde kommunen

satsa på styrke- och balansträning för äldre, vilket omnämns i välfärdsplanens åtgärder.

2 Utvärdering av prioriteringar, mål och åtgärder

Sammanfattningsvis kan sägas att befolkningen på det stora hela mår relativt bra i Larsmo, men det finns områden där vi ser en negativ utveckling både vad gäller hälsa och välmående och de kostnader som den negativa utvecklingen för med sig. Österbottens välfärdsområde har nu ansvar för hälso- och sjukvården men samarbetet med kommunerna inom det hälsofrämjande arbetet är mycket viktigt. Kommunens uppgift är att ordna förebyggande verksamhet för välmående invånare.

Utgående från statistiken finns det några saker som vi borde satsa på för att säkerställa fortsatt välmåendet hos invånarna i Larsmo. Målsättningarna behöver vara realistiska och kunna genomföras under perioden 2023-2025. Kommunens långsiktiga strategi som sträcker sig till 2035 ingår mer långsiktiga målsättningar som förstås är grunden till välfärdsplanen, men också konkreta åtgärder som genomförs på kort sikt behövs.

3 Slutsatser och åtgärdsförslag

Målsättningar	Åtgärder	Ansvarig/resurser	Utvärdering
Kommunens ekonomi i balans	Lagom investeringstakt, god budgetdisciplin	Fullmäktige, styrelsen, kommundirektören, sektorchefer, enhetsledare	Bokslut
Hållbar utveckling	Övergång till förnybara energikällor	Chef för tekniska tjänster, koncernchef	Statistik över övergången till förnybara energikällor
	Cykelbuss åker till anställda	Personalchefen	Antal cyklar
Ökad trafiksäkerhet för cyklister och fotgängare	Cykelvägar, byväg	Chef för tekniska tjänster, samarbete med andra myndigheter	
Öka fysiska välmåendet bland elever åk 1-6 och 7-9	Satsning på fysisk aktivitet för eleverna genom Finlandsmodellen. Cykelkampanj för åk 1-6	Chef för välfärdstjänster, chef för utbildningstjänster	Hälsa i skolan
Motverka ångest hos elever åk 7-9	Satsning på stöd för elever, ungdomsarbete i skolan Eftermiddagsverksamhet vid fritidsgården	Chef för välfärdstjänster, chef för utbildningstjänster	Hälsa i skolan
Minskad mobbning i skolorna	Vi jobbar enligt Larsmo kommuns plan för skoltrivsel och mobbningsförebyggande arbete	Chef för utbildningstjänster	Hälsa i skolan
Ökad andel 3-5-åringar inom småbarnspedagogiken	Mer information om verksamheten inom småbarnspedagogiken åt föräldrar	Chef för småbarnspedagogiken, samarbete med välfärdsområdet	Statistik över andelen 3-5-åringar inom småbarnspedagogiken
Rörelse inom småbarnspedagogiken	Fler rörelsestunder ute och inne inom småbarnspedagogiken	Chef för småbarnspedagogiken	Uppföljning av enheternas verksamhet

Motverka fallolyckor bland äldre	<p>Rörelsestunder, styrketräning för äldre genom projekt och i samarbete med tredje sektorn</p> <p>Bra vägunderhåll vid halt väglag</p>	<p>Chef för välfärdstjänster/förvaltningschefer, samarbete med välfärdsområdet och rådet för äldre och funktionshindrade i Larsmo</p> <p>Chef för tekniska tjänster</p>	<p>Statistik fallolyckor</p> <p>Antal ledda rörelse-/motionstillfällen samt antal deltagare</p>
Öka tillgång till konst- och kulturverksamhet	<p>Deltagande i SKAPA-projektet i regionen</p> <p>Ordna konst- och kulturrevenemang för barn och unga</p> <p>Verksamhet inom ramen för Finlandsmodellen</p>	<p>Chef för välfärdstjänster</p>	<p>Redovisningen i SKAPA-projektet och uppföljning av egen verksamhet inom Finlandsmodellen och de evenemang som ordnas.</p>

DEL II VÄLFÄRDSPLAN FÖR FULLMÄKTIGEPERIODEN 2023

4 Prioriteringar och riktlinjer i kommunstrategin

De strategiska målsättningarna och delmålen som finns presenterade i Larsmo kommuns strategi 2023-2035 godkändes av kommunfullmäktige 26.6.2023 § 39

Huvudprioritetsområden är :

1. Välmående genom livet
2. Rustade för framtiden
3. Välkomnande

5 Särskilda program och planer för främjande av välfärden

Välfärdsplanen för barn och unga Jakobstadsregionen 2021-2025

Larsmo kommuns strategi 2023-2035

Planen för den äldre befolkningens välbefinnande 2018-2021

Jakobstadsregionens integrationsprogram 2018-2021

Plan för småbarnspedagogik 2017 (uppdaterad 2019)

Trafiksäkerhetsplan Larsmo

Utvecklingsplan för Larsmo idrottspark (2021)

Jakobstadsregionens klimatstrategi (2021)

Larsmo kommuns bostadspolitiska program

Allmän beredskapsplan för Larsmo kommun

Larsmo kommuns kulturplan

PYLL undersökning för Larsmo och Österbottens välfärdsområde från 2023

Larsmo kommuns plan för skoltrivsel och mobbningsförebyggande arbete F - åk 6

6 Välfärdsplan

1. Välmående genom livet

I Larsmo är invånaren i fokus. Engagemang och ansvar är kärnan i vår verksamhet. För oss betyder engagemang att vi skapar möjligheter för kommuninvånarna att leva ett gott liv under alla livsskeden.

Småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen skall fortsättningsvis finnas i alla kommundelar. Verksamheten skapas av en kunnig och motiverad personal, som tillägnar sig de nya pedagogiska rönen och omsätter dem i praktiken. Att sporra till höjd utbildningsnivå är viktigt för oss. Vi skapar ett mångsidigt utbud av boende för alla åldrar.

Sammanhållningen stärks via ett ökat samarbete mellan kommunen och föreningslivet. Gemensamma mötesplatser för våra kommuninvånare stärker identiteten och samhörigheten.

Natur- och kulturupplevelser bidrar till en ökad livskvalitet och främjar välmåendet. Kulturverksamheten stärker känslan för den egna identiteten.

Gott liv för alla

- Engagemang med invånaren i fokus
- Fysiskt och psykiskt välmående
- Främja barns och ungdomars fysiska aktivitet
- Verksamhet och social samvaro för äldre vuxna och seniorer
- Beaktande av risker för utanförskap och missbruk
- Hållbar utveckling (ekonomisk hållbarhet, social hållbarhet och hållbar miljö)

Utbildning

En likvärdig, kvalitativ grundläggande utbildning

- Sporra till utbildning och allmän medvetenhet om utbildningens betydelse
- Kunnig, engagerad personal
- Implementering av nya pedagogiska metoder
- Utveckling av ledarstrukturen

Småbarnspedagogik

- En likvärdig, kvalitativ småbarnspedagogik för alla
- Engagerat ledarskap och utveckling av ledarstrukturen
- Kunnig, engagerad personal
- Systematisk fortbildning och rekrytering
- Vikariepool

Bra boende för alla åldrar

- Olika åldersgruppers behov och möjligheter beaktas
- Mångsidigt, ändamålsenligt och tillräckligt utbud av bostäder och tomter
- Uppmuntra till grundande av gemenskapsboenden
- Gröna områden

Identitet och samhörighet

- Trivsamma mötes- och samlingsplatser i alla kommundelar
- Natur- och kulturupplevelser för alla
- Flerspråkighet och specialbehov beaktas

Fungerande samarbete med föreningslivet, tredje sektorn

- Systematisk kontakt och äkta kompanjonskap med föreningarna
- Avtalsbaserade understöd tillämpas
- Frivilliga insatser i kommunen uppmärksammas genom att utse "Årets Larsmokraft"

2. Rustade för framtiden

Vi förbereder oss väl inför de förändringar som är förestående. Kommunens kontinuerligt växande befolkning kräver ansvarstagande ledarskap och väl genomtänkta beslut. Vi ska bli ännu bättre på att förutse framtiden, beakta risker och utnyttja möjligheter. Innovativa lösningar förutsätter ett kreativt tänkande inom hela kommunen.

Kommunens ekonomi måste alltid vara i balans. De nationella politiska besluten är svåra att förutse. Via positiva årsresultat bygger vi en buffert för framtida investeringsbehov. Serviceproduktionens ekonomiska effektivitet ska alltid vara bättre än det nationella medelvärdet.

Samhällsplaneringen ska bygga på en helhetssyn. En ökad efterfrågan på småbarnspedagogik kräver nyinvesteringar i byggnader och rekrytering av personal. Befolkningstillväxten kräver en aktiv planläggning, bostadsproduktion och utbyggnad av infrastruktur.

I framtidens Larsmo ställer invånarna allt högre krav på livskvalitet, en stimulerande vardag och en hållbar och smidig livsstil. Larsmo har alla förutsättningar att leva upp till denna trend. Ett helhetsmässigt välmående bygger på en fortsatt utveckling av rekreativsmöjligheter och kulturutbud. Hållbarheten synliggörs socialt, miljömässigt och ekonomiskt. Digitaliseringen utvecklar den kommunala serviceproduktionen.

Förändringar förutses

- Inkluderande politiskt ledarskap
- Ansvarstagande och förutseende ledarskap
- Medarbetarengagemang på alla nivåer
- Regionalt samarbete

Befolkningstillväxt

- Kommunens befolkning växer med 1,2 procent per år
- Aktiv planläggning och utbyggnad av infrastruktur som tryggar tillgången på tomter i alla kommundelar

Livskvalitet och välbefinnande

- Uppmuntra till en hållbar och hälsosam livsstil
- Synliggöra rekreativsmöjligheterna i Larsmo idrottspark och i kommundelarna
- Utveckla utbudet av kulturverksamhet
- Eget utrymme och verksamhet för ungdomar
- Ett välfungerande sektoröverskridande samarbete med Österbottens välfärdsområde inom elevhälsa och förebyggande arbete för alla åldersgrupper

Näringsliv och sysselsättning

- Sysselsättningsgraden är bland de 10 bästa kommunerna i landet
- Tillgång på industritomter tryggas och marknadsförs
- Flexibla utrymmeslösningar erbjuds, som gynnar etablering av företag och möjlighet till distansarbete
- Aktivt deltagande i regionalt samarbete för nyetableringar och rekrytering av arbetskraft

Effektiv serviceproduktion

- Fortsatt utveckling av digitala servicelösningar
- Optimal, välfungerande och effektiv servicestruktur
- Innovativa, kreativa lösningar inom alla sektorer

Hållbar samhällsplanering som bygger på en helhetssyn

- Kommunen medverkar till förverkligandet av en hållbar energiförsörjning
- Kommunen har ambitiösa, mätbara miljö- och klimatmål för den egna verksamheten
- Regionala klimatstrategin beaktas i verksamheterna
- Klimatförändringar beaktas vid underhåll och byggande av fastigheter och infrastruktur
- Planläggningen styr till utnyttjande av förnybara energikällor
- Alla fastigheter utnyttjas och underhålls effektivt
- Hållbart resursutnyttjande (enligt indikatorer)
- Befästa befintliga byastrukturer

Hållbara energi-, avfalls- och trafiklösningar

- Alla kommunägda fastigheter uppvärms med förnybar energi
- Energioptimering tillämpas i hela verksamheten
- Minskning av den diffusa belastningen på vattendrag, anslutningsgrad till avloppsverk 85 % av bostäderna
- Främja gång- och cykeltrafik genom satsningar på lätta trafikleder och underfarter. Larsmo vägnätsplan är grund för planeringen.
- Merparten av kommunägda bilar klimatsmarta 2030
- Laddningsstationer och bioenergi källor tillgängliga i kommunen

Strategiska investeringar

- Nya enheter för småbarnspedagogik
- Rondell vid Furuholmskorsningen
- Byggande av allaktivitetshall vid Idrottsparken
- Utbyggnad av avloppsnätet till fastigheterna för att nå klimatmålen

3. Välkommen till Larsmo

Larsmo ska ännu bättre ta vara på de attraktionsfaktorer som väcker positiva associationer hos våra invånare och i omvärlden. Vi fortsätter satsa på en aktiv marknadsföring och kommunikation.

Inflyttningen möter det ökade behovet av arbetskraft, vilket möjliggör en fortsatt ekonomisk tillväxt och stabilitet.

Då vi satsar på ökad inflyttning, ska vi samtidigt stärka vårt integrationskunnande.

Serviceproduktionen skall möta behoven. Besöksnäringen marknadsförs i samarbete med regionens övriga aktörer.

Attraktionsfaktorer

- Natur och skärgårdsmiljö
- Strandnära boende
- Trivsamma boendemiljöer skapar gemenskap
- Bra serviceutbud inom korta avstånd
- Goda aktivitetsmöjligheter i alla kommundelar

Marknadsföring, kommunikation

- Bibehållen god image och positiva associationer
- Positiva berättelser som inspirerar
- Lättillgänglig information för alla

Inflyttning

- Utbudet av bostäder, tomter och service i balans
- Ökad arbetskraftsinvandring
- God integration

DEL III BEHANDLING I FULLMÄKTIGE

7 De som utarbetar planen

Den omfattande välfärdsberättelsen och -planen för perioden 2021-2025 har utarbetats av chefen för välfärdstjänster och övriga tjänstemän i ledningsgruppen med grunden i de målsättningar som varit uppställda i strategi- och ekonomiplaner och bedömningen av måluppfyllelsen årsvis.

8 Godkännande av planen

Omfattande välfärdsberättelsen och välfärdsplanen godkänd av fullmäktige 28.3.2022